

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:

Pe un an 3 fl. (6 coroane).
Pe o jumătate de an 1 fl. 50 cr. (3 coroane).

Pentru România 15 lei anual.

Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE

se primesc în biroul administrației (strada Poplăcii nr. 15.) — Telefon nr. 14.

Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr. a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

„Foaia Poporului” cu 2 florini.

Veste îmbucurătoare aducem cetitorilor noștri și peste tot publicului românesc.

Direcțiunea foilor noastre naționale a băgat de seamă, că mulți din țeranii noștri ar ceti bucuroși „Foaia Poporului”, redactată anume pentru trebuințele oamenilor dela țeară, dar’ le lipsesc mijloacele, ca să poată abona foaia cu prețul de 3 fl.

Luând în seamă aceasta, precum și împrejurarea, că în anii din urmă, fiind roada câmpului slabă, lipsele s’au sporit, direcțiunea foilor noastre a hotărât să aducă o jertfă însemnată pentru luminarea poporului. A hotărât să soarească prețul „Foi Poporului” dela 3 fl. la 2 fl. pe an.

Această jertfă numai așa se poate face, dacă, precum credem, numărul abonaților se va spori în mod însemnat. Prețul de 2 florini pe an este așa de mic, încât ori-care dorește a se cultiva pe sine prin cetit, poate să-l dea, în schimbul „Foi Poporului”, care va fi redactată ca și până acum, cu material bogat național-politic, literar, economic și informativ și pe lângă aceasta împodobită cu ilustrațiuni.

Facem deci apel la iubii noștri cetitori, că vestind tuturor soărirea prețului la 2 fl. să stăruiască fiecare a câștiga cât mai mulți noi abonați la foaie.

Aceasta nu este numai în interesul lor propriu, ca să poată avea o foaie bună și ieftină, ci este și un interes național, căci unde intră „Foaia Poporului” intră și lumina deșteptării naționale, ear’ noi datorință avem a aprinde peste tot locul și în cea din urmă colibă țărănească, câte o lumină, să răspândească raze de deșteptare.

Sperăm, că cetitorii noștri își vor face fiecare datorința, și în această nădejde anunțăm, că dela Anul-Nou, 1 Ianuarie 1899, prețul „Foi Poporului” va fi:

Pe un an 2 fl.

Pe un 1/2 an 1 „

ear’ în România: 10 lei anual.

Ei între ei.

S’au încurcat rău itele lui Bánffy și a stăpânirii și peste tot a patrioților și stăpânitorilor noștri. Deputații din opoziție au făcut și fac cele mai mari opinții de a răsturna pe Bánffy, care după cum zice ei — și noi de mult o știm — nu este vrednic a sta la cârma țerei. Ei nu numai să împotrivesc la înoirea legăturii (pactului) cu cecalaltă jumătate a împărăției, cu Austria, așa cum biată vrea și poate să o facă Bánffy, dar’ nu voesc și împedecă a se vota pe patru luni ale anului viitor înainte budgetul țerei (indemnitatea), fără de care guvernul nu are drept a strînge dări și a lua ficiorii la miliție, adecă nu poate cârmul.

Vezând aceasta cei dela cârmă, au conchemat o adunare a partidului dela putere și aici bêtânul vulpoiu Tisza Kálmán a prezentat un proiect (plan) de lege, constător din doi paragrafi, în cari se zice, că guvernul să fie însărcinat a conduce mai departe lucrurile țerei pe un an, până la sfârșitul anului 1899, în marginile stărilor de până acuma, și dacă nu ’i-se votează budgetul în dietă. Totodată s’a pretins, ca acest proiect să se iscălească de toți deputații din partid, ca astfel el să aibă pentru guvern puterea unei însărcinări date de către majoritatea deputaților.

Acest proiect al lui Tisza a făcut însă și mai mare vifor. Pe opoziționali ’i-a îndemnat să-și strîngă și mai mult rîndurile, ear’ mai mulți deputați de ai guvernului n’au voit să-l iscălească, zicînd, că prin el se fac stări în afara de lege, ceea-ce așa și este. Numărul celor-ce au iscălit proiectul este de 240, nu prea mare față de numărul total al deputaților de 453.

Liberalii, cari n’au voit să iscălească, sînt la 30 și acestia au eșit din partid. Prin aceasta s’a slăbit și destrăbălat partidul dela putere, cu atât mai mult, că între cei eșiți sînt unii deputați însemnați, ca fostii ministri contele Csáky și Hieronymi, Emmer, Szilágyi, fostul president al dietei, Láng vicepresidentul ș. a. Acestia au protestat contra proiectului și au arătat primejdioasele lui urmări, că adecă prin el s’ar introduce despotismul unui partid în țeară.

Într’aceste în dietă Szilágyi și Láng au abzis dela presidenție și s’au făcut mari scandale, strigându-’i lui Bánffy: trădător de patrie, afară cu el, etc. Bánffy atunci s’a hotărît să amîne dieta, ceea-ce a și făcut prin un rescript regesc, amînându-o pe 7 zile, până acum Sâmbătă în 17 l. c.

Sâmbăta trecută Bánffy s’a dus la Viena, ca să raporteze Împăratului-Rege despre starea lucrurilor. Foile guvernului spun, că Regele a încuviințat măsurile luate de Bánffy și de guvern, cele din opoziție zic, că Bánffy s’a întors nu prea încântat acasă.

Ce va face guvernul și ce va mai urma, se va vedea, dacă se va începe de nou dieta. În ori-ce cas avem să ne așteptăm la mari viforuri, turburări și poate la căderea lui Bánffy.

Ei, eată cum stau patrioții! Am înșirat întemplierile mai noue și am arătat pe scurt starea politică a lor. La 31 de ani de stăpânire, eată ’i unde au ajuns, au ajuns la încurcări de așa, încât nu mai pot ocârmul, decât în afară de lege. Noi naționalitățile și cu deosebire Români, prigonii și nedreptățiți, ne-am retras dela viața publică-politică și am zis: Faceți voi, să vedem ce veți face! Și eată ce au făcut: au ajuns la așa stări volnice și corupte, încât unul dintre cei mai mari Unguri, deputatul și redactorul Bartha Miklós a scris săptămânile trecute, că e mai bine o domnie absolută sub Împăratul-Rege, decât domnia maghiară-liberală, cum este ea acum.

Se sbat deci Maghiarii și se vor sbate încă ca peștele pe uscat, până-când se va vedea dovedit, că ei singuri nu pot ocârmul această țeară și că bine numai atunci va fi, dacă toate popoarele vor fi deopotrivă, nu ca acum, unul stăpân și ceialaltii sluji, și toate să iee parte la ocârmuire.

Va urma și aceasta de sigur, căci lucrurile așa sînt pornite, numai răbdare să avem!

Căci dovedit este din cartea trecutului, din istorie, că temelia ori-cărei ocârmuirii trebuie să fie dreptatea, ear’ volnicile și corupția, deși sufer de ele mult cei asupriți, dar’ în cele din urmă tot asupritorilor strică.

Aceste trebuie să ni-le însemnăm urmărind isprăvile stăpânitorilor noștri.

Studentii români și italieni. Se scrie din Veneția, cu datul 4 Dec. n.:

Studentii români au fost reținuți la Turin, unde s'a dat un mare banchet în onoarea lor.

La acest banchet a vorbit dl Iorgala italienește, arătând ce vor spune Românilor studenții noștri despre Italia și frații italieni. La toaștul dlui Iorgala a răspuns Vacarino, românește, însușirea la culme, toți erau emoționați până la lacrimi.

Velciu, Demetrescu închină în sănătatea studenților din Triest; Giglio în sănătatea studenților transilvăneni. Triestienii și transilvănenii au hotărât să-și trimită scrisori de simpatie unii altora.

Studentii noștri au fost apoi conduși la gară în mijlocul unor urale entusiaste. *Basil.*

La temnițe! La timpul seu am amintit, că d-nii Andreiu Russu și Avram Giurgiu au fost pedepsiți de tribunalul din Mureș-Oșorheiu cu câte 100 fl amendă, pentru-că cu ocazia deprinderilor de arme au cântat într-o cârmă cântări românești, honvezi fiind. Condamnarea lor a urmat tocmai când se sërba înfrățirea ofițerilor români cu husarii în Brașov. Tabla le-a mai adaus ca pedepsă 14 zile arest. Osândiții au recurat la Curie contra acestei aspre pedepse. Curia a respins recursul dlor Russu și Giurgiu și a întărit sentența tablei regești. Din nou se vor deschide dar' largile uși ale temnițelor ungurești ca să primească în întunerecul lor pe doi bravi tineri români, cari au comis crimă prin faptul, că 'și-au manifestat sentimentele lor românești.

Dl Aurel Trif, fost redactor responsabil al „Dreptății” și în urmă colaborator la „Tribuna Poporului”, a plecat ieri la Seghedin pentru a-și începe osânda de trei luni temniță, cât 'i-a sdat în procesul de presă pentru un articol.

Alt episcop păgân. Duminica trecută faimoasa societate de maghiarizare numită „Nemzeti Szövetség” 'și-a constituit filială în Cașovia. Episcopul șovinist Babics, de altfel romano-catolic, nu numai că s'a făcut membru fondator cu 1000 coroane, și nu numai că a presidat adunarea, ci în cuvântul sea de deschidere a susținut îndreptățirea șovinismului maghiar față cu naționalitățile, în flagrantă contradicție cu principiile primului rege al Ungariei, Sfântul Stefan.

Asemenea vederi nu se pot împăca cu principiile sublime ale creștinismului.

Va să zică avem în față de nou un episcop păgân.

Numai cât păgânismul lui favorizează maghiarismul, ear' păgânismul episcopului „român” Szabó, slăbește românismul.

Moștenirea lui Bánffy. Ziarele agreate lui Bánffy spun, că pri-ministerul e sântul de guvernare și ar vrea să abdică, dar' mai înainte voește să asigure trei lucruri, ca aceste să fie susținute și de urmașul seu. Eată ce vrea Bánffy:

Urmașul seu să nutrească în mod puternic sentimentele de raporturi bune dintre coroană și națiune.

Să se supravegheze și controleze neincet și puternic cauza naționalităților.

În fine să nu abandoneze acea direcție politică, cu ajutorul căreia coroana trebuie în realitate pusă în fruntea politicii naționale.

Cu de aceste se laudă Bánffy, vrând să câștige simpatia șovinistilor. Totodată însă el ne arată și direcțiile, pe cari lucră șovinismul oficios și de cari trebuie să ținem seamă.

Alegerea de Metropolit.

Toate pregătirile de lipsă pentru congresul național-bisericesc, menit să aleagă pe noul Metropolit al Românilor gr.-or. din Ungaria și Transilvania, s'au făcut. Insuși congresul este acum convocat prin următorul:

Nr. 262 metr.

Circular

consistoarelor eparchiale, și tuturor deputaților congresuali.

Prin trecerea la cele eterne a veneratului și acum mult jelitului părinte, arhiepiscop și metropolit Miron Romanul, scaunul arhiepiscopesc-metropolitan devenind vacant, consistorul metropoliei noastre, a dispus la bun timp, să se efectueze cele cari în sensul §-lui 155 din statutul organic trebuie să premeargă în scopul întregirii scaunului vacant, și a fixat terminul întrunirii congresului electoral, în conformitate cu dispozițiunea §-lui 156, combinat cu §-ul 151 al statului organic.

Terminate acum toate preparativele pentru întrunirea congresului electoral, convoc adu-

narea prealabilă a membrilor congresului la biserica parochială din cetatea Sibiiu, pe Mercuri, 16/28 Decembrie a. c., la oarele 3 după ameză, ear' însuși congresul național-bisericesc extraordinar al provinciei noastre metropolitane, pentru alegerea Metropolitului, pe ziua următoare, Joi, în 17/29 Decembrie a. c. la oarele 9 înainte de ameză, în care zi după terminarea ritualelor bisericesti va urma numai decât deschiderea congresului și se vor începe lucrările congresuale conform prescriptelor §-lui 157, p. 2, din statutul organic.

Dat în reședința arhiepiscopescă-metropolitană, în Sibiiu, la 21 Noembrie (3 Decembrie) 1898.

Presidiul consistorului metropolitan
Ioan Meștanu m. p.,
episcop.

Jertfele noastre.

În *Tribuna* de Joi s'a publicat un conspect despre amendele (gloabele) la cari a fost osândită *Tribuna și Foaia Poporului* în multe procese, ce le-a făcut stăpânirea ungurească acestor două foi naționale, în anii 1893—1898, de când adevăratele sunt proprietatea partidului național. Afară de amende se înșiră și cheltuelile de călătorii la procese, de susținere în temniță a osândiților etc. Și ce gândiți, la ce sumă se urcă aceste amende și cheltueli? *La suma de 17.017 fl. 63 cr.* Această sumă s'a plătit de către foile noastre în un timp scurt, de abia 5 ani! Dacă acest capital ar fi fost la o bancă, azi cu adaugerea cametelor ar trece peste 20.000 fl.

Douăzeci de mii florini!

Această cifră vorbește destul de apriat.

Ea ne arată la ce prigonire sânt expuse foile naționale *Tribuna și Foaia Poporului* din partea stăpânirii ungurești, pentru-că au apărat cu bărbăție drepturile poporului român, că au înfierat nedreptățile și volnicile ungurești, pentru-că au spus întotdeauna dreptatea.

Suma de 20 mii ne mai arată, că guvernul urmărește scopul de a ne ni-

FOIȚA.

Românul înțelept

sau vorbe adevărate către poporeni, scrise de *Teodor Toma* din Pintic (lângă Teaca).

— Nu te încumeta a pedepsi pe cineva mai cumplit de cum îi este vina, pentru-că de vei face așa te vei arăta nedrept, ear' de nu vei face vei rămâne mincinos.

— Când vrei să ceri sfat dela cineva spune-i adevărul, ca și sfatul ce 'ți-l dă să fie adevărat.

— Cel-ce a tăcut, nici-odată nu s'a căit.

— Nimenea nu-și arată prostia, decât care începe a vorbi mai înainte de ce a gătat altul vorba sa.

— Cel-ce vrea a să deprinde în lucruri bune, să nu se lase a-l stăpâni muierile.

— Cel învățat cunoaște pe cel neînvățat, pentru-că și el a fost mai înainte neînvățat, ear' cel neînvățat nu cunoaște pe cel învățat, pentru-că el nu a fost învățat nici-odată.

— Cel-ce iartă pe cei răi, face nedreptate celor buni.

— Să nu duci tu vestea rea la omul, care de acolo își poate trage întristare, ci iasă să 'i-o ducă altul.

— Omul neînțelegător și neînvățat, e plin de mândrie.

Cel-ce grăește prea multe urmează sau că grăește minciuni, sau lucruri nefolositoare.

— Omul se cunoaște după limba lui, ca și nuca după ușurimea ei.

— Ori-ce faci fă cu înțelepciune și privește la sfârșit.

Nici un lucru nu este mai greu, decât a se cunoaște pe sine însuși.

— Cei buni sânt veseli, măcar de ar fi și săraci, ear' cei răi sânt triști și în bogățiile lor.

— Îndeșert așteptăm cinci lucruri dela cinci feluri de oameni: daruri dela sărac, serviciu dela leneși, ajutor dela dușman, sfat dela pismaș, și iubire adevărată dela protivnic.

Poesii populare.

Din Mischiu.

Adunate de *Michail I. Găzdac*, învățător.

Mărișcuță dela șes

Ea te cunosc de pe mers,

Că și mersul legănat

Ca și-un trandafir plouat,

Și cinașe de stătură,

Ba și-a dracului de gură.

— Ce vii bade târzior,

Doar' cina te zăbăjește,

Ori maică-ta te sfădește,

Ori vecina te iubește?

— Mândro mândruleana mea,

Civa nu mă zăbăjește,

Măicuța nu mă sfădește

Vecina nu mă iubește,

D'am fost cu boii la rit

Ș'am venit cam osteuit

M'am culcat ș'am adurmit,

Pe când mândra m'a trezit,

mici și în privința materială și astfel se infunde glasul adevărului.

Dar' viu e Domnul și el ne va ocroti. Noi nu vom înceta de a lupta și mai departe pentru drepturile naționale, adevărul îl vom spune totdeauna și stăpânirea nu-și va ajunge scopul de a ne nimici, cât timp poporul român va fi cu noi.

Eată în extras scurtat datele din *Tribuna*.

În 1893 au fost 6 procese, dintre cari două ale „Foi Poporului”. În aceste procese „Tribuna” și „Foaia Poporului” au fost osândite să li-se detragă din cauție 2470 fl. cari s'au plătit statului.

În 1894 au fost 12 procese, dintre cari 4 ale „Foi Poporului”. Suma pedepselor a fost de 5020 fl.

În 1895 un proces, cu pedeapsă de 535 fl.

În 1896 2 procese, dintre cari unul al „Foi Poporului”. Pedepsele 891 fl. 89 cr.

În 1897 2 procese și pedepse de mai înainte în sumă de 894 fl. 04 cr.

În 1898 un proces al „Tribunei” și restanțe de pedepse pentru procese de ale „Foi Poporului” de 216 fl. 20 cr.

Aceste pedepse fac în total 10.027 fl. 63 cr. Alte spese mărante, precum călătorii, întreținerea celor întemnițați etc. în acești ani fac 6940 fl. În total deci 17.017 fl. 63 cr.

Afacerea foi pedagogice.

În cercurile învățătorești s'a ivit planul, ca în loc de a se întemeia o foaie nouă, curat pedagogică (dascălească), care cu greu s'ar pute susține, învățătoreștii să se grupeze în jurul *Foi Poporului*, în care se scrie, în o parte, și lucruri pedagogice și afaceri, cari privesc învățătoreștii.

Învățătorii încep a se interesa de ideea aceasta, care și nouă ne pare bună și potrivită. Mai mulți învățători ne-au scris, dându-și părerea în acest înțeles.

Un învățător din Țeara-Oltului scrie în *Tribuna* o scrisoare, în care arată

greutățile întemeierii unei noue foi și se alătură la părerea „*Câmpeanului*” publicată în nrul trecut al „Foi Poporului”.

El își încheie astfel scrisoarea:

„Mai mult realizabilă 'mi-se pare și mie deocamdată părerea „*Câmpeanului*”-ui de a se destina din „Foaia Poporului” în toată săptămâna măcar câte 1/4 de coală (pe lună câte o coală, ca parte curat școlastică, pusă la dispoziția învățătorimii pentru tractarea chestiilor pedagogice.

În acest caz corpul învățătoreștii ar avea o foaie întru toate acomodată pentru ei, chiar și în ce-și privește punga; căci cu 2 fl. un ziar ca „Foaia Poporului”, se poate zice, e pe nimica și învățătorul, care pentru hrana sa sufletească nici atâta nu se sfiă aplicat a jertfi cu drag, e nevrednic de o soartă mai bună.

Făgărășanul.

Un alt învățător ne scrie următoarele:

Feneșul-săseș, 12 Dec. n.

Cu plăcere am cetit în „Chestiuni școlare” nr. 258 al „Tribunei”, unde confratele „*Câmpeanul*” își dă părerea, ca în lipsa mijloacelor materiale împreună cu redactarea unei foi, se ne aliam cu „Foaia Poporului”, la care se se adaugă 1/4 coală cu afaceri școlare și prețul acelei foi să rămână tot acela.

Mă bucur de cugetul bun al confratelui „*Câmpeanul*”. Atunci am avut învățătoreștii din arhiepiscopia de Alba-Iulia și Făgăraș o foaie politică, școlastică, la care pe altă cale am ajuns numai peste câteva decenii de ani.

Dacă cei dela Blaj însă nu se vor învli la o astfel de alianță, începă cu D-zeu a redacta foaia, socotind că sânt destule spese spre a o suporta.

Dacă nu, atrag atenția aceloră, adevărată și a celorlalți, deasemenea și a confratilor învățători, ca să se decidă cât mai curând, căci se apropie lumina la deget. E aci Anul-Nou, la care sibiienii și alții au propus esirea primului număr din „Foaie”.

Nu cumva din două să rămânem pe jos.

Întăresc încă odată propunerea colegului „*Câmpeanul*”, că adevărat „Foaia Poporului” străbate deja și prin căsuțele țeranului român cu mulțimi de povești, la cari se va mai adăuga și afaceri școlare spre a lumina pe bieții țerani și în afaceri de acestea, spre ale lumina mintea să-și deie pruncii la școală ori meserie și spre a vedea clar necazurile unui învățător cu băieții de școală.

Ioachim Pop,
învățător.

Două ședințe festive.

De curând au ținut două societăți de ale tineretului nostru câte o ședință festivă, anume societatea „*Inocențiu M. Clain*” a teologilor din Blaj și societatea „*Andrei Șaguna*” a teologilor și pedagogilor din Sibiu.

Amândouă ședințele au fost foarte frumoase și au reușit mai bine ca alte ședințe de mai înainte. De aceea ele sunt de însemnătate, căci ne arată că tineretul nostru mai matur, care azi-mâne va ocupa locul de frunzași și luminători ai poporului, ca preoți și învățători, își pricepe menirea, își dă silința să-și câștige cunoștințe folositoare în toate privințele.

Societatea „*Inocențiu M. Clain*” a teologilor din Blaj a aranjat ședință festivă (sărbătorească) în 3 Decembrie c. din prilejul, că atunci s'au împlinit 25 de ani, de când societatea poartă numele marelui Arhiepiscop Micu-Clain. La ședință a luat parte și Escelenta Sa Metropolitul Mihaly și un public numeros și ales.

Ședința a reușit foarte bine. S'au ținut două vorbiri, una de clericul *Simeon Moldovan* despre Inocențiu M. Clain și alta cu titlul „Să sârbăm” de *Luca Rusu* în care s'a vorbit despre trecutul bisericii române unite și la sfârșit stăruiește pentru sărberea de 200 de ani dela împlinirea unirii.

Apoi s'au executat câteva cântări și declamații, cari împreună cu vorbirile au fost bine reușite și au arătat, că tinerii clerici au largi și temeinice cunoștințe.

Asemenea a fost frumoasă și bine reușită ședința festivă a societății „*Andrei Șaguna*” a clericilor și pedagogilor din Sibiu. Aceasta s'a ținut Duminică, în 11 I. c. în presara zilei Apost. Andrei cum se obișnuiește a se ține în fiecare an, în amintirea marelui Arhiepiscop al bisericii române gr.-or. *Andrei Șaguna*. Și la aceasta ședință a luat parte publicul sibiian în mare număr. A fost de față și vicarul arhiepiscopiei văduvite, *Ilustr. Dr. Il. Pușcariu*. S'au ținut două vorbiri: „Mijloacele prin cari să asigură propășirea unui popor”, de vicepreședintele soc. *Ilie Hociotă*, cleric și „D spre influențele binefăcătoare ale nenorocirilor asupra omului”, de *Nic. Șandru*. Amândouă bine locrate și pline de pilde și învățături. Au fost foarte bine reușite apoi cântările și declamațiile etc. Cu deosebire a declamat frumos clericul *Iosif Comanescu*.

Tu mândra-i fost adurmit
Sub un păr mândru n'florit.

Sus îi cerul de pământ
Fete ca 'n Mischiu nu sânt,
Ba mai sânt și n'nr'alte sate
Da 's cu gurile căscate,
Cu cămeși p'curărești
Cu poale de saci de pești.

Coconiță dela țeară
Ce ți gura-așa amără,
Ori de pâne de s'ecară,
Ori de grâu de primăvară.

Ce hasnă de tine fată,
Te gată maică-ta bine
Mergi la joc nu te ia nime,
Mergi acasă sup'erată,
Te bați cu trupu de vatră:
— Tulai mamă, tulai tată
C'oi muri nemăritată,
De pe vatră pe cupor,
La cetatea mățelor
Că n'am nici un pețitor.

Las' să sed să 'mbătrânesc
Dacă nu știu să iubesc.

Ce hasnă de voi fic'ori
Că umblați prin șezători,
Cu țundrele 'mbăierate,
Rămân fose neapucate,
Buze moi nesărutate.

Din Târnova.

Culese de *Petru Ghejiu*.

Frunză verde viorele
Asta-i casa mândrei mele,
Cu fereastra la sfințit
Strălucește ca de-argint.
La fereastra din obor
Strigă neica cu mult dor,
Dar' mândruța-așa zicea:
Așteaptă neică nu te dăce,
Până mama 'mi-se culce
Că-ți voi da guriță dulce.
Mâne-zi de cătră seară
Mă duc la mândruța eară.
Astă-vară te-am iubit

Mai bine să fiu murit,
Dar' acum nu te iubesc
Aș mai vrea să mai trăiesc.

Frunză verde de cetină
Vino badeo prin grădină,
Prin grădina din islaz
Că bărbatul nu-i acas',
Măcar acasă să fie
Tot de-aia nu-mi pasă mie,
Că el freacă la obele
Țipe boala 'n el și 'n ele.

Fă-mă Doamne ce mi face,
Fă-m-un roșu trandafir
Să știu mândro că eu vin,
Și mă suiu la tine 'n poartă
Numai vântul să mă bată
Și soarele să mă ardă,
Numai mândra să mă vadă,
Cu scara să mă doboară
Să mă bage subsuoară,
Să mă poarte în costiță
Să mă bage 'n sîn la țiftă.

SCRISORI.

Societatea junimei din Babța.

Babța (Sălagiu), la 3 Decembrie 1898.

Onorabilă Redacțiune!

„Societatea junimei“ are 74 membri ordinari și 1 onorar. Dela constituirea ei din Maiu a ținut ședințe lunare în regulă afară de luna August, când conducătorul societății zelosul învățător dl Gavriil Aluș fu morbos, Adunările au fost cercetate totdeauna aproape de toți membrii ei, onorându-ne cu prezența și o. d. Petru Pop, care leagă mare speranță de viitorul acestei societăți. Doamna conducătoare Veronica Pop, preoteasă, cu multă bunăvoință dă instrucțiuni junelor în pregătirea bucatelor etc.

Înmată fu adunarea lunii Noemvrie, când dl conducător Gavriil Aluș aduce la cunoștința, că preastimatul domn Andreiu Todoran, editor și proprietarul tipografiei „Aurora“ din Gherla a binevoit e dăru bibliotecii „Societății junimei“ următoarele cărți. 1. Prietenul săteanului român. 2. Starostele. 3. Răsete și zimbete. 4. Codrean, craiul codrului. 5. Cinci dialoguri. 6. Diana. 7. Însurătoarea soarelui. 8. Văcărele. 9. Vlad hoțul. 10. Pietatea poporului român. 11. Istoria icoanei sf. Mariei dela Nicula. 12. Păcală și Tădală. 13. Moș Toma Bădicean. 14. Fiul bucătăresei. 15. Un cuvânt către poporul român despre filoxera omenimei sau vinarsul. 16. Omul și lumea. 17. Leonat cel tinăr. 18. Gruia lui Novac și 19. Călimdarul „Aurorului“.

Dl Andreiu Todoran a făcut multă plăcere tinerilor cu trimiterea acelor cărți, căci dela sosirea lor și până azi s'au perindat în mai multe mâni, fiind cetite cu viu interes și multă plăcere.

Cu cărțile de sus preastimatul domn donator a făcut bună alegere pentru a le câștiga gastul la cetit. „Societatea junimei“ în adunarea sa lunară i-a exprimat mulțumită protocolară, alegându-l totodată de membru onorar.

De-ar da bunul Dumnezeu, ca pe tot locul între Români nostri să se întemeieze societăți de aceste, cari ar fi spre binele și luminarea neamului nostru!

Ca de încheiere zic cu poetul Murășan:

*„Deșteaptă-te Române din somnul cel de moarte
La care te-adânciră barbarii de tirani“.*

Amicul junimei.

Nevrednici.

Șeica-mare, 8 Decembrie c.

Onorată Redacțiune!

În 5 l. c. n. s'a făcut alegerea deregătorilor comunali în opidul Șeica-mare.

Românii fiind în majoritate, protopreterele Fodor Lázár după dreptatea ungurească n'a candidat Român la postul de primar. Dacă un străin nu ia în seamă drepturile noastre ne doare, și ne revoaltă, durerea și revoltarea noastră însă e mai adâncă atunci, când oameni de ai noștri, cărora noi le-am dat și în anii trecuți deregători taie în carnea noastră — desertând, ca niște nemernici din rindurile noastre și spărgându-ne solidaritatea.

În interesul bine priceput al solidarității noastre, conducătorii noștri voesc, ca pe rînd toți bărbații mai deștepți să ocupe vre-o deregătorie, și această procedură este corectă, dreaptă și românească.

Până-când le-am putut implini și voea unor oameni nesățioși, alegându-i în ofiții, ei au stărut pe lângă noi, acum însă ne-au părăsit.

Dar' Dumnezeu ne-a ajutat nouă, nu noi ci ei au rămas amăgiți, căci noi deși cu puține voturi am eșit învingători.

Ajungă-i disprețul nostru al tuturor Românilor din Șeica-mare. Vrem ca acești rădăciți să fie cunoscuți publicului românesc, și acestia sînt: D. Vintilă, unul care visează ziua, noaptea după postul de primar, ca pasărea după mălaiu, I. Hanea, I. Bucur jun., care ar fi ținut postul de viceprimar și pe seama copiilor sei, ca Ilie Angliță postul de tutor orfanal opidan. Acești patru au momit și sedus și pe următorii: D. Angliță, I. Gaban jun., Danilă Popa și Toader Ciora.

Dar' cu toate aceste noi am isbutit.

Afară de postul de primar toate posturile au rămas în mâinile noastre, însă numai cu majoritate de 2—3 votari. Numai primarul e Sas, ear' ceilalți toți Români.

Se poate ușor închipui, care a fost starea noastră sufletească, ca și amărăciunea conducătorilor noștri, văzând că și de-ai noștri își dau votul la străini. Rușine să vă fie pentru purtarea voastră neromânească. X.

DIN LUME.

Carlismul în Spania.

Spania este amenințată de o nouă catastrofă și sguđuire, poate mai rea și mai funestă ca războiul cu Americanii: de un războiu civil. Partisanii lui Don Carlos se înmulțesc în proporții mari și aceasta a pus pe gânduri guvernul spaniol, determinându-l a lua dispoziții pentru întimpinarea luptei ce se pregătește.

Astfel s'a pus pe picior de războiu majoritatea regimentelor de artilerie: s'a hotărît să se înzestreze trei regimente de artilerie de munte cu tunuri cu tragere repede, să se întărească garnisoanele din Catalonia, din centru etc. Apoi se vor pune sub supraveghere șefii carliști, se vor face perchisiții, arestări, etc.

Dar' toate aceste măsuri nu vor avea mare influență asupra stărei lucrurilor. Carlismul nu este o conspirație cu șefi, conciliabile tainice și parole, ci mișcare care are „centrul pretutindeni și conferențe nicăiri“, în popor.

Nu ar fi de mirare dacă mâne, poi-mâne vom auzi de întemplerii mari în Spania, de erumperea războiului civil.

Congresul de pace

Pentru congresul de pace se fac mereu pregătiri. Acum e la ordinea zilei designarea orașului, în care să se țină congresul.

Ziarul „Petersburgski Lictok“ anunță, că Țarul nu voește cu nici un preț să se țină congresul în Rusia. În combinație sînt luate orașele: Roma, Bruxella, Veneția, Madridul și Monaco.

Pacea armată.

Pe când deoparte se vorbește în teorie de desarmare, în praxă statele se înarmează tot mai tare.

Eată în resumat sporirea armatelor proiectată în câteva state:

Pe lângă Anglia și Franția, cari înarmează neconținut, pe lângă Italia, care e pe cale de a-și spori flota de războiu, acum Statele-Unite vor să-și mărească armata permanentă dela 25 de mii la 100.000 de oameni.

Ziarele berlineze aduc știrea, că și Germania e hotărîtă să-și sporească armata. Budgetul ministerului de războiu va crește cu 28 milioane de mărci.

Se va supune reichstagului un proiect de lege, după care măririle succesive ce se vor face în efectival de pace al armatei

germane în cursul anilor 1899—1903, vor necesita o cheltuială de 133 de milioane de mărci.

Din această sumă se va cheltui în anul 1899 numai a treia parte, ear' restul treptat în ceilalți ani.

În sfîrșit se vorbește de o importantă sporire a armatelor turcești.

Cetiți foi românești.

— Glasul unui vrednic țeran. —

În „Gazeta Transilvaniei“, un vrednic țeran de lângă Brașov publică o frumoasă scrisoare, în care arată folosul cetirei foilor, ce noi de atâtea-ori l-am accentuat, și îndeamnă pe oamenii dela țeară „să-și cumpere câte o gazetă românească“.

Eată o parte din scrisoarea vrednicului țeran asupra căreia atragem luarea aminte a cetitorilor noștri:

Feldioara (lângă Brașov), Decembrie 1898.

Domnule Redactor! Domnia-Ta ai aflat cu cale a tipări în nr. 257 al prețuitei „Gazeta Transilvaniei“ scrisoarea mea, ce 'ți-am scris-o în rîndul trecut, deși fu scrisă de condeiu unni țeran. Am scris, ca tot Românul, care numai poate, să cumpere pentru anul viitor câte o gazetă românească, căci numai prin ele mai aude lumea mare plîngerile noastre.

Însă nu e destul a da sfaturi bune în dreapta și în stînga, ci trebuie după putință să facem și fapte bune. Deci din acest îndemn m'am hotărît să dau din puținul meu câteva parale pentru „Gazeta“ de Dumineca pe anul viitor.

Spre acest scop îți trimit 12 fl. v. a. și te rog, ca în prețul banilor acestora să trimiți în anul viitor „Gazeta“ de Duminecă acelor Români, sau corporațiuni românești, pe cari ti vei afla vrednici și unde e mai mult lipsă, ca să străbată g'asul românesc al „Gazetei“.

Sumulița de mai sus am cruțat-o peste an astfel, că am beut, fumat și petrecut cevași mai puțin ca de altă-dată și în modul ăsta 'mi-am cruțat chiar și sănătatea.

Fraților țerani! Cruțați barem 2 fl. pe an, căci cu 2 fl. vă puteți cumpăra pe anul întreg o foaie românească.

Știu prea bine, că mulți dintre voi nu puteți jertfi nici doi florini, acestora le zic: puneți-vă mai mulți la olaltă și adunați sumulița recerută astfel, căci în acest mod nu veți simți nici un scășământ în economia voastră.

Domnilor preoți și cărturari de pe sate! Rogu-vă, îndemnați și puneți la cale pe popor, ca să facă acest lucru bun; dar' premergeți și D-Voastră cu pildă bună înainte, căci la din contră vă mănâncă rușinea rușinelor, dacă nu veți avea câte o gazetă românească pe la casa D Voastră.

Să voim dar' și vom fi!

Foarte mult mă doare inima, că aud prin sat vorbind, că pe nenea Nicolae l-a pedepsit judecata cu 10 fl., pe lelea Marina cu 5 fl. și așa mai departe, pentru-că a vătămât cîntea lui Mitru zicându-i „bou încălțat“, barem după părerea mea, g'altcineva nu-mi poate mânca omenia, decât numai eu însuși prin fapte rele.

Fraților țerani! Feriți-vă deci de judecată, și mai bine vă împăcați frățeste între voi, ca să nu plătiți pedepse grele de bani, cari intră toate, toate în visteria statului.

Câtă treabă românească nu s'ar pute face cu acele parale grele plătite de giaba în visteria statului, pentru un fleac de vorbă urtă?!

Pătruș a lui Todor.

Port românesc din Suciul-de-sus.

— Ilustrație din „Călimdarul Poporului“.

Dăm azi earăși icoana unui port frumos românesc, înfățișând o păreche tinăreă din comuna Suciul-de-sus, în partea de mează-noapte a Ardealului, între Lăpuș și Cibleş.

Icoana este scoasă din minunatul «Călimdarul Poporului» pe 1899 și cetitorii nostri pot vedea cu ce frumoase ilustrații e împodobit acest călimdar, căci 18 ilustrații, tot așa de frumoase îi înfrumusează filele. Aceste singure sunt vrednice 20 cr., apoi unde rămâne bogatul și folositorul lui cuprins? Sfătuim cu tot danadinsul pe cetitori și pe toți Români, să-și cumpere cât mai curând acest călimdar, căci el trece mereu și se poate găta. Prețul lui (20 cr. și pentru porto 5 cr.) se poate trimite deodată cu abonamentul la «Tribuna» ori «Foia Poporului».

Ziarele noastre laudă mult acest călimdar, făcut anume pentru popor.

Eată ce scrie «Epoca» despre «Călimdarul Poporului»:

Călimdarul Poporului, apărut anul acesta în Sibiu, în editura societății pe acțiuni Tipografia, poate să slujească drept pildă plină de folos, tuturor celor cari vor mai avea gând să scoată pe viitor asemenea publicații. E modelul adevăratului călimdar popular; e singurul dintre câte am văzut până acum, care și-a înțeles menirea și a căutat să și-o îndeplinească în conștiință.

Păreche din Suciul-de-sus.

«Limba, portul și moșia sunt cele trei comori pe cari cu iubire le-am păstrat dela moși-strămoși nostri». Cultivarea lor, o mai mare adâncire a iubirii lor de poporul românesc, acestea au fost marile și înălțătoarele cuvinte cari au determinat apariția acestei publicații.

Cea mai importantă rubrică însă din această publicație, și cea mai utilă pentru neamul românesc, este **Răvașul nostru, care dă călimdarului aparența unei cronică naționale, anuală.**

Este afară din cale însemnată rubrica aceasta, atât pentru istoriografia noastră, cât și pentru tot poporul îndeobște.

Ideea, cu desăvârșire originală, pe care o vedem pentru întâia-oriă resărită și cultivată cu îngrijire în «Călimdarul Poporului», merită să atragă asupra redactorilor publicației elogiile cele mai calde și felicitările cele mai vii.

PARTEA ECONOMICĂ.

Tractarea animalelor bolnave.

(Urmare și fine).

Foarte de multe-ori animalele sunt cuprinse de friguri; aceste friguri însă sunt numai un soț al boalei. În boala de friguri pofta de mâncare scade, și animalul slăbește.

Frigurile se pornesc cu fiori și se ridică gradul lor de tărie până la tremurat. Ele țin dela 1/2 de cias până la 2 ciasuri. Căldura trupului scade, și îndeosebi picioarele, urechile și partea înspre rădăcină a coarnelor se simțesc reci, părul se sburlește, pelița mucoasă ce se poate vedea devine palidă (galbină), pielea și gura se uscă, foalele le merge numai cu anevoe. Frigului îi urmează fierbințeli, de regulă în grad mare. Părul devine neted, întreg trupul, și în locul întâiu picioarele și urechile devin mai calde, pelița mucoasă se înroșește, pielea earăși se umezește, se pornește asudatul, animalul nu mai e așa nepăsător și nebagător în seamă ca mai înainte, dar totuși e încă lănced. Bătaia pulsului în timpul fiorilor este ceva pripită, însă mai pripită este când se încep fierbințelile, adică înainte de asudat. Cu iuțea pulsului răsufatul încă se întâmplă mai repede, adese-ori chiar cu opinteli.

Măsurarea gradului de căldură, pricinuită de friguri, se măsură cu termometru după Celsius, împărțit în centigrade; acesta se vîră 6--8 cm. afund d'ndărăt în mațul cel gros..., unde trebuie să rămână 5 minute. Gradurile se vor număra înainte de a fi scos termometrul.

Cercetarea aceasta trebuie făcută cel puțin de două-ori pe zi, dimineața între 7—9 ciasuri, unde frigurile sunt mai puțin însemnate, după amiază între 5—7 ciasuri, unde ele sunt mai cu putere. Fiind animalul sănătos, căldura în mațul cel gros... 30° este aproape la cai, la vite 39, la oi 39.8 și la porci 39.6°. Numărul în-sufărilor (tragerea aerului) în stare de odihnă este la cai de 8—12 pe minut, la vite 12—15, la oi 14—20. Răsufarea, adică aruncarea afară a aerului, se întâmplă ceva mai prelungit.

Paraziții animalici sunt animale mai mici, cari trăiesc sau pe trupul sau în lăuntrul animalelor, nutrindu-se din sucurile lor. Unii din acești paraziți numai neliniștesc animalele, alții pricinuesc boale în toată forma.

De mare însemnatate sunt boalele pricinuite de *baccili*, cari mai bine se desvoaltă la căldură de 30°. Unele din aceste boale nu sunt lipicioase și prin urmare nici tare primejdioase.

Alți *baccili* însă pricinuesc boale, cari se prind dela un animal la altul.

Aceste boale sunt foarte primejdioase și aduc economilor multă pagubă s. p. turbarea, mucoarea, ciurma vitelor, tuberculoasă (oftica), boala de gură și unghii, difteria (grumăzarea vițelilor) ș. a.

Sunt și paraziți, cari nu se desvoaltă și nu trăiesc numai în trupul animalelor, ci și pe materii stricate, ce din negrijă ajung pe corpul lor. Dacă acești paraziți află intrare în trup pricinuesc felurite boale s. p. aprinderea de splină, rîia ș. a.

O parte a materiilor, cari produc boalele lipicioase, este atât de ușoară, încât plutește prin aer și lesne se poate lega de animale.

Unele animale se molipsesc mai ușor, altele mai anevoe. Anumite boale lipicioase se leagă numai de animale din aceeași ordine sau de același soi, altele se leagă de toate animalele de casă, prinzându-se și la oameni, s. p. din aprinderea de splină a unui animal se pot molipsi toate celelalte animale de casă și chiar și omul; turbarea se desvoaltă de sine numai la animalele din familia cânilor; prin mușcare însă se împrumută tuturor animalelor cu sânge cald, omul însuși nefiind scutit. De altă parte spre mucoare sunt aplicate numai animalele de neamul cailor, spre ciurma vitelor numai vitele, spre boala de gură și unghii vitele, oile și porcii, din contră de mucoare și boala de gură se poate molipsi și omul.

Dar' chiar și din animalele de același soi nu toate se molipsesc de boala, spre care de altfel sunt aplicate. Unele nu se molipsesc de loc, altele numai cu greu, altele foarte ușor, fără să știm cauza.

Peste tot însă se poate zice, că animalele bine făcute, pline de putere și cărora le merge bine, sunt mai puțin simțitoare în contra ori-cărei molipsiri, pentru-că prin o schimbare repede a materiilor trupul lor mai ușor dă afară sau învinge materiile stricicioase. Deci nutirea amăsurat firei animalelor și peste tot îngrijirea acestora este cel mai bun mijloc în contra boalelor lipicioase.

O mică apotecă pentru econom este neapărat de lipsă. Aceasta se conține cam următoarele materii: fiori de mușetel (romăniță), sare glauberiană, rădăcini de garoafe și de gențiană, curechiu, sēmēnță de pelin, de anason (mărar tare), de jneapen, scoartă de stejar și de salcă, spirt de salmiac, acid muriatic, acid sulfuric (de pucioasă), acid carboic, oleu de terpenin, salpetru, muștar negru, spirt de camfor (compus din 1 parte camfor, 7 părți spirt și 2 apă), spirt de săpun, tinctură de smirnă, apă de var și de păcură, salbă de argint viu, cucută ș. a.

Singuraticile materii ale apotecei de casă trebuie bine și acurat însemnate și ținute la loc uscat, sub incuetoare. Cailor și porcilor de regulă dau lea-

curile în forma unei alifii, adică un fel de cir făcut prin amestecarea de făină cu apă sau cu miere de albine sau cu sirup. Limba se trage cu mâna stângă, ear' alifia se pune pe o lopătică lungă de 30—35 cm., dându-se afund în gura animalului și capul ținându-l în sus până s'a întemplat înghițirea. Porcilor li-se deschide și li-se ține gura căscată cu un bêt luciu, și apoi li-se dă alifia.

Rumegătoarele de regulă li-se dau lucrurile în formă fluidă (curgăcioasă). Cailor li-se toarnă leacurile fluide cu ajutorul unei sticle (glăji) cu gâtul lung, care se așează între dinții tăietori și măsele.

Prafurile cari se pot și cari nu se pot dizolva (topi) se dau rumegătoarelor, turnându-se, cailor și porcilor trebuie să li-se dea în mâncare sau beaură.

Teea se gătește, că materiile din cari ea trebuie făcută, fie acele flori sau frunze, se pun întregi, une-ori îmbucătățite într'o oală cu apă ferbinte, oala se ține descoperită 10—15 minute într'un loc călduros și apoi fluiditatea se străcură prin o sfiță, prin o sită sau și prin un petec de pânză. Dacă leacul ar fi pentru ochi, fluiditatea trebuie lăsată să se răcească, pentru-ca să rămână, cât mai curată.

Materia fluidă trebuie să conste din 1 parte leac și 10 părți apă. Fiindcă însă cu prilejul gătirii apa scade prin aboire ș. a., din ea să se pună cu $\frac{1}{4}$ sau $\frac{1}{5}$ parte mai mult.

Când leacul trebuie gătit prin ferbere, materiile se măruntesc, se toarnă peste ele 15—20 părți apă, ferbându-se $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{2}$ cias, după-care fluiditatea se străcură și materiile de leac se storc bine. Materiile măcloase, foi și flori să ferb câte $\frac{1}{4}$ de cias, rădăcinile și coaja câte $\frac{1}{2}$ cias.

La oblojeli, cari totdeauna se pun călduțe, cirul trebuie învălit în pânză sau mai bine așezat într'un săculeț de pânză, care se coasă la gură, potrivindu-se astfel, ca cirul (leacul) să fie cam 3 cm. gros de arindul în lăuntru săculețului. Îndată-ce oblojeala s'a răcit trebuie schimbată, de aceea e de lipsă ca atât leacul, cât și pânza în care el se pune, să fie în măsură îndoită. Cirul răcit adese-ori se poate din nou folosi, subțindu-se cu apă și ținându-se la loc cald, sau dacă săculețul se cufundă în apă ferbinte. Dacă nu s'ar urma cu oblojelile, partea bolnavă să freacă bine cu unsoare sau untură și apoi să învelește. Îmblojelile se fac astfel că locurile bolnave se umezesc sau se spală de 3—6-ori pe zi cu fluiditate călduță, repetându-se tot la $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{2}$ cias. Locul umezit să sbicește și să învelește cât mai bine.

Decembrie.

Povețe economice.

În Decembrie începem lucruri de iarnă de-ale economiei, deși pe locuri mai călduroase putem ara și acum. Cărăm gunoiu și strămutăm pământul ca să-l îmbunătățim. Treerăm fructele păstăioase. Ducem în viie gunoiu, sau pământ proaspăt. Când e timp frumos, facem straturi calde și gunoim grădinile. Terminăm cu îngropatul viilor și facem gropi pentru pomii ce li avem să-i sădim. Pivnița, de mucezește câte ceva în ea, trebuie afumată cu peatră pucioasă și aerită din când în când. Când gerul e mare, ferestrele pivnițelor să le înfundăm. Grajdurile să fie călduroase, căci atunci vitele mănâncă mai puțin. Pleava se opărește, se amestecă cu napi de nutreț ori cartofi și astfel se dă la vite. În chipul acesta se cruță nutrețul.

De-ale vremii.

Dacă începutul lui Decembrie va fi geros, tot așa va fi zece săptămâni. Când câinii latră la lună, urmează ger mare. Gerul și neaua din Decembrie vestește grâu mult. Crăciun negru, Paști albe. Când porcii de îngrășat mănâncă bine, va fi timp senin. După iarnă grea urmează an mănós.

Lucruri de grădină în Decembrie.

Dacă pământul nu e de tot prea înghețat, să urmează lucrurile de pământ începute în Noembrie, adică rigolatul și săpatul. Se continuă cu curățirea pomilor și scutirea în contra gerului. Se mai poate face și acum gunoirea lor cu ud de animale. Pomi bătrâni și bolnavi, cari nu mai aduc roade se depărtează, scoțându-se, și se aduce alt pământ, ca în acel loc să se poată plaută alt altoiu tinăr.

Unde a fost un măr, să se pue un păr și întors. Și mai bine e, dacă în locul unde a fost un pom cu simburi moi s. p. meri și peri, să se pună de cei cu simburi tari: pruni, cireși, perseci ș. a. Școalele de pomi și grădinile trebuie scutite — închizându-se bine — în contra stricăciunii iepurilor. Pomi singuratici în câmpul liber se scutesc mai bine încunjurându-li-se trunchiul cu mărăcini și acestia legându-se cu drot.

În straturile calde (de gunoim), gropile trebuie curățite și apoi pus compost; pământul scos se pune pe grămadă, amestecându-se cu compost bun. Pământul merit pentru primăvara viitoare să trece prin ciurul anume făcut din drot și să acopere în contra înghețului cu frunze, scânduri sau gunoim, ca să poată fi întrebuințat ori-când. Se curăță lăzile menite pentru straturile calde și se reparaază; asemenea coperișul acelor. Aceste se

umple cu frunze, ca frigul să nu pătrundă în ele și astfel să se îngreuneze încălzirea straturilor celor dintâiu din primăvară. Straturile cu sălata de iarnă sunt a se acoperi, dacă până acum aceasta nu s'a întemplat. Cătră sfârșitul lunii se pot sămăna în lădițe călduroase: ridichi de lună, spinat, sălata ș. a.

Tractarea în câmp a gunoimului de grajd.

Dus în câmp gunoimul de grajd se face grămezi mai mari sau mai mici și de multe-ori se împrăstie îndată. Gunoimul împrăștiat pe loc nu se pune numai decât sub breazdă, ci de regulă se lasă mai mult timp să-l bată soarele, vânturile, ploile, și peste iarnă zăpada și gerurile.

Așezarea în mici grămezi a gunoimului, pe timp mai îndelungat, după părerea celor mai mulți economi, este de osândit. Cu chipul acesta gunoimul pierde cele mai însemnate materii de îngrășare. Locul pe care au stat grămejoarele, devine din cale afară gras, celalalt prea slab. Însași dezvoltarea plantelor pe un loc astfel gunoim dovedește, că gunoirea nu s'a făcut în regulă.

Chiar și punerea gunoimului în grămezi mai mari, dacă aceasta nu se face luând toate măsurile de lipsă, este împreunată cu mari pierderi. Astfel de grămezi se ved adesea nu numai la mici, dar' și la mari proprietari. Se poate vedea, că aceste grămezi stau săptămâni de arindul tot așa cum s'au pus la ducerea lor, fără a-și fi dat cineva osteneala să îndese bine gunoimul și grămada să o facă plană (oablă).

Fiind economul silit a pune gunoimul în grămezi mari pe câmp trebuie să-l acopere strat de strat cu pământ, asemenea și deasupra. Pământul suge materiile ușor solubile (topicioase) și întârzie descompunerea sau dospirea prea grabnică a părților păioase ale gunoimului.

Mai bine e însă, dacă gunoimul dus în câmp se împrăstie pe dată. Acest mod de gunoim se recomandă cu deosebire pentru locurile a căror suprafață nu e de loc înclinată (costișe). Astfel prin gunoimul împrăștiat pământul capătă un acoperământ. El este umbrit și gustă toate bunătățile, cari această umbră le aduce cu sine. Pământul se ține umed numai în măsura trebuincioasă; asemenea se întemplă și cu temperatura lui; el se descompune mai iute și mai bine și agrul își ține prin aceasta puhairea cea adevărată. Mai departe este a se ave în vedere că părțile solubile ale gunoimului prin ploaie sau zăpadă să străcură și se împart mult mai regulat în pământ, decum s'ar întempla prin punerea numai decât sub breazdă. Împrăștierea gunoimului pe un strat subțire de zăpadă sau pe pământul înghețat se poate face fără nici o pagubă.

Punerea gunoiului împrăștiat numai decât sub brează este de lipsă pe acele locuri, cari au o față costisă sau un pământ foarte ușor. La arat se se acoperă deplin cu pământ. Gunoiul acoperit numai în parte rămâne nedescompus și nu poate îngrășa cum se cuvine pământul. Tot așa de greșit este și a îngropa gunoiul prea afund și cu deosebire în locurile cu pământ îndesat (greu). Gunoiul prea afund îngropat nu poate veni de loc în atingere cu aerul, nu se poate descompune și prin urmare nu-și poate pune în lucrare părțile, ce au să îngrășe și direagă pământul.

„Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiului“.

— Raportul general al comitetului central pe anul 1897. —

Onorabilă adunare generală!

În scurtul interval de abia 10 ani, de când »Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiului« s'a înființat, ea și-a dovedit cu prisosință dreptul la existență. Sânt puține Reuniuni la noi, cari să fi realizat asemenea Reuniunii noastre, atâtea probleme de vitalitate pentru poporul nostru agricol.

În acest interval, dovadă sânt rapoartele noastre anuale, Reuniunea fidelă scopurilor ei rezervate, s'a nisuit a introduce îmbunătățiri în toate ramurile agriculturii. În special în scopul cunoașterii referințelor economice, indispensabile pentru introducerea de reforme, îmbunătățiri etc. — Reuniunea a ținut întruniri agricole în mai multe din comunele centrale ale comitatului. La asemenea ocaziuni s'a avut în vedere îndemnarea populației la cultura rațională a pământului prin folosirea mașinilor și uneltelor agricole, la prăsierea animalelor de rasse alese și a diferitelor specii de plante. În această direcțiune între altele a aranjat anual câte o expoziție de vite împreună cu distribuire de premii în bani, a distribuit aproape în fiecare an diferite soiuri de sēmēnță de nutrețuri, cum și pădureți, altoi etc. Cu scop de a înlesni introducerea îmbunătățirilor de Reuniune profesate, ea n'a întrelăsat de a se ocupa cu înființarea de *tovărășii agricole* și cu edarea de *broșuri populare* din cadrul agriculturii.

Premiind acestea fie-ne permis a expune pe scurt rezultatele obținute de noi în anul expirat 1897, cu care se încheie al 10-lea an de existență al Reuniunii noastre.

Întruniri agricole.

La 24 Februarie n. 1897, comitetul D-Voastre, la recercarea fruntașilor din comuna *Aciliu*, s'a prezentat aici la prima întrunire agricolă, ținută sub conducerea presidentului *D. Comșa*, asistat de secretarul Reuniunii, de actualul vicepresident *Dr. D. P. Barcianu* și de membrii Reuniunii dl primpretor *Petru Drăghici* și de regretatul membru pe viață *Dr. Nicolae Maier*, fost protopresbiter în Seliște, cum și de un însemnat număr de fruntași din comunele învecinate. Cu acest prilej am ținut să atragem atențiunea locuitorilor asupra culturii raționale a poamelor și

a viilor, cum și asupra însemnătății tovrărășilor agricole și a însoțirilor de credit sistem Raiffeisen. Cele expuse de noi cu această ocaziune au aflat întrupare la a 4-a întrunire agricolă din anul trecut, ținută tot în această comună la 15 August n., sub conducerea regretatului membru din comitetul central dl *Dr. Aurel Brote*. Conform dorinței locuitorilor, întrunirea de astă-dată s'a ocupat exclusiv de întemeierea unei însoțiri de credit sistem Raiffeisen, la care s'au înscris aproape 30 membri. Activarea însoțirii s'a făcut numai cu începutul anului curent.

La 11 Aprilie n. 1897, comitetul a ținut a 2-a întrunire în comuna *Bendorf* din cercul pretorial al Nocrichiului. Marea depărtare de centru și drumul puțin practicabil deoparte, ear' de alta timpul de tot nefavorabil a făcut de această întrunire agricolă, — la care comitetul a fost reprezentat prin presidentul și secretarul Reuniunii — a fost cercetată, pe lângă câțiva locuitori din Nocrichiu și Vecerd, numai de populațiunea din localitate. Aici s'au ținut discursuri despre ținerea vitelor, cultura fēnațelor, despre însemnătatea tovrărășilor agricole și a însoțirilor de credit sistem Raiffeisen.

La 30 Maiu n. 1897 am ținut în comuna *Laz* a 3-a întrunire agricolă sub conducerea presidentului *D. Comșa*, care a fost însoțit de secretarul și controlorul Reuniunii. Cu tot timpul nefavorabil, — ce de altfel a domnit aproape întreg anul expirat, — întrunirea noastră din *Laz* se poate număra între cele mai reușite. La aceasta au participat mare mulțime de economi din *Laz*, *Săsciori*, *Șibișel*, *Căpâlna*, *Deal*, *Rechita* etc., în frunte cu parochii, învățătorii, notarii și primarii lor. Cu considerare la împrejurarea, că locuitorii din partea locului se îndeletnicesc mai numai cu cultivarea în mare a viilor, presidentul întrunirii a ținut un discurs instructiv despre cultura rațională a viilor și în legătură cu aceasta despre marea însemnătate a »*Însoțirilor de viieri*«, așezământ abia cunoscut economilor noștri. Un proiect de *statute* despre »*Însoțirile de viieri*«, datorit membrului din comitetul central, regretatului *Dr. Aurel Brote*, a fost pus la dispoziția fruntașilor din *Laz*. Afară de aceasta s'a mai vorbit despre însemnătatea însoțirilor de credit sătești, despre cultura fēnațelor de munte etc.

Între întrunirile agricole din 1897, considerăm drept a 5-a pe cea dto 14 Noemvrie a. tr., ținută în comuna *Mohu*, unde presidentul și secretarul Reuniunii, la invitarea fruntașilor de acolo, au conlucrat la distribuirea sumelor din fondul proprietarilor, creat din arēnda pășunatului, și cu deosebire la inițierea pașilor de lipsă pentru activarea însoțirii de credit sistem Raiffeisen, afacere tratată pe larg în raportul nostru ultim. Cu acest prilej delegații comitetului D-Voastre cu conlucrarea reprezentanților comisiunii de administrare a fondului amintit, ai comunei politice, ai comitetului parochial, ai Reuniunii pompierilor și ai însoțirii de credit sistem Raiffeisen, pe baza socotelilor comisiunii administrative, în regulă purtate, a constatat, că fondul la datul menționat consta din fl. 9858.96, din cari fl. 8102.84

în cambii cu scadența la 1/13 Ianuarie 1898; fl. 1700 în o obligațiune a comunei politice și fl. 56.12 în bani gata. Urmând însași distribuirea banilor, s'au dat fondului de asigurare a realităților contra focului fl. 500 în cambii; comunei bisericesti pentru susținerea școlii fl. 1000 în cambii; fondului pompierilor fl. 100 în cambii, în total fl. 1600, ear' din restul cu fl. 8258.96, s'au transpus la însoțirea de credit cotisațiunile pentru 201 părtași à fl. 10 = fl. 2010 și fl. 6248.96 la fondul neatacabil al însoțirii. Așadar' însoțirea, ce și-a început lucrarea la renoirea cambiilor (1/13 Ianuarie 1898), la data de sus a dispus de fl. 6502.84 în cambii cu cavenți siguri, de fl. 1700 în obligațiunea comunei politice și de fl. 56.12 bani gata.

Expoziție de vite.

A 8-a expoziție de vite de prăsilă împreună cu distribuire de premii în bani, s'a ținut la 5/17 Octomvrie 1897 în comuna *Boița*. Constatăm, că în *Boița* n'am aflat interesul ce l'am fi așteptat în această afacere. Premiile distribuite aici în valoare de fl. 100, ne-au fost puse la dispozițiune din fondul economic al comitatului nostru, care a avut de reprezentant pe dl *A. Gottschling*, director de studii la școlile evanghelice de aici. Resultatul obținut la această expoziție e cuprins în raportul juriului alăturat la raport.

În legătură cu acestea ne luăm voie a pune onorabilei adunări generale în vedere, că cu scop de a executa hotărîrea adunării generale trecute, referitoare la *procurarea a două vițele de rassa »Pinzgau«*, care să se dăruiască unuia dintre membrii Reuniunii, comitetul avēnd în vedere suma neînsemnată de fl. 40, ce s'a preliminar, n'a putut procura decât o singură vițea cu fl. 30, pe care o a destinat pentru acela dintre membrii Reuniunii cu locuința în *Tilișca*, care va fi tras la sorți. Soartea a căzut pe membrul *George Bratu*, econ., nr. 508, care a subscris un »act de învoire«, conform căruia: Reuniunea își rezervă dreptul de a controla întreținerea vițelei și la cas de a nu fi mulțumită, a o lua și preda altui membru; dăruitul s'a îndatorat a îngriji, ca vițeaua să fie gonită la timpul seu de taur rassa curată »*Pinzgau*«, mai departe a pune la dispoziția comitetului cel dintăiu vițel sănătos din prăsița vițelei, la vârsta de cel puțin 6 săptămāni. Acest vițel se va dăruia apoi altui membru. Pe această cale credem noi a contribui la introducerea printre membrii noștri a soiului de vite rassa curată »*Pinzgau*«.

Cultura poamelor.

Activitatea comitetului D-Voastre cu referire la *cultura poamelor* se cuprinde în următoarele: *Plantarea câte a unui altoiu mēr pătul* în grădina fiecăruia din cei 13 membri ai Reuniunii cu locuința în *Sibiul*, s'a săvârșit la 4 Aprilie n. a. tr. în prezența locuitorilor din *Sibiul* și a unui însemnat număr de fruntași din *Vale*, *Orlat*, *Seliște*, *Cacova* etc. Presidentul Reuniunii a însoțit această lucrare de instrucțiuni folosite despre prăsierea pădureților, despre altoire, alegerea soiurilor etc. Altoii s'au procurat din averea Reuniunii.

Din *pădureții* primiți dela înaltul minister reg. u. de agricultură în număr de 800 cireși, 2500 meri, 1500 peri, 1000 pruni și 300 gutui, s'au distribuit în număr de câte 25—300 pentru școala din Rășinari, Tălmăcel, Tilișca, Veștem, Sibiu, Apoldul-român, Vale, Slănic, Căcova, Aciliu, Sibiel, cum și unor particulari din Marpod, Sibiu, Sibiel, Rășinari, Mercură, Hunedoara.

Cursul de altoit pomi, ținut sub conducerea presidentului Reuniunii, la 28 Martie n. 1897, în comuna Căcova, au fost cercetați de toți locuitorii cu mic și mare din Căcova, cum și de toți elevii școlii din Sibiel în frunte cu parohii și învățătorii din împrejurime. Participanții au urmărit cu interes demonstrațiunile asupra altoirii și prășirii pomilor și a viței de vie. (Va urma).

Sfaturi economice.

Nutrirea cailor cu morcovi.

Morcovii sunt un bun adaus de mâncare pentru iepele cari lăptează, precum și pentru caii cari sufer de slăbiciune, de tuse cronică, de slabă poftă de mâncare, de vermi, de neregulată îmbălegare și alte asemenea boale de mistuire. Este indeobște cunoscut, că 2½ chlgr. ovės și 2½ chlgr. morcovi sunt tot atât de folositoare cailor ca și 5 chlgr. de ovės, nu atât ca materie nutritivă, cât mai cu seamă pentru păstrarea sănătății. Pentru mânzi se recomandă 2½—5 chlgr. morcovi pe zi. În ce privește soiul, cei mai buni sunt morcovii roșii, cari din cauza că conțin mai mult zahăr sunt mai dulci și prin urmare lor li-se cuvine întâietate.

Stîrpirea ouălor de iarnă ale insectelor stricacioase viței de vie.

În unele țări, s. p. în Elveția oamenii luptă și iarna în contra boalelor viței și anume începând din Noemvrie până în Martie urmează astfel: gătesc un fel de zamă din 2 chlgr. vitriol de aramă, 4 chlgr. var și 100 litre apă. O perie aspră (nu de drot) de 14—20 cm. lungă și îngustă se moaie în numita materie și se curăță vița. Ouăle ce s'au încuibat în lemnul viței bătrâne, se nimicesc și în urma coajei, ce s'a făcut din var, mare parte a lor nu pot să se desvoalte și să iasă spre a picinul pustiirea viței.

Dintr'un ou singur al filoxerei, care nu s'a nimicit în decursul iernei, în Iulie vor fi:

1. Din generațiunea (pră-sirea) întâia 50 ființe.
2. Din generațiunea (pră-sirea) a doua 50×30=1.500 ființe.
3. Din generațiunea (pră-sirea) a treia 1500×30=45.000 ființe.
4. Din generațiunea (pră-sirea) a patra 45.000×30=1.350.000 ființe.

De aici se vede, că în contra acestui blăstemat dușman al viței și prin urmare și al omului, trebuie luptat cu toate mijloacele, ce ne stau la îndemână.

Știri economice.

Intrunire agricolă în Șura-mare.

Ni-se scriu următoarele: Comitetul central al Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu la invitarea fruntașilor români din Șura-mare a ținut Duminecă, la 4 Decemvrie n. în comuna noastră o intrunire agricolă, la care comitetul a fost reprezentat prin dl D. Comșa, president și V. Tordășianu, secretarul Reuniunii. Scopul intrunirii a fost luminarea poporului asupra cultivării pământului după comasație cum și asupra însemnătății tovarășilor agricole și a însoțirilor de credit sătești sistem Raiffeisen. Discursurile ținute în această direcțiune, au fost urmărite cu viu interes. Spre a se pute ajunge cu mai mult ușurință la rezultatele practice ale vorbirilor ținute de amintirii reprezentanți ai Reuniunii noastre, în Șura-mare s'a alcătuit o tovarășie agricolă, care constituindu-se a ales de president pe părintele Nicolae Opris, capelan; de cassar-secretar și totodată și bibliotecar a fost ales dl Dumitru Băilă, învățător pensionat; de inspector de mașini dl Toma Ciupea, epitrop, ear' de membri în direcțiune țeranii I. Dușe, și I. Hopris. În consiliul de supraveghere s'a ales president: Vasile Muntenaș și de membri I. Năiță și Ioan Opris, cărcimar.

Spre a prevedea primele lipsuri ale economilor români, tovarășia se va prevedea în prima linie cu o grapă de muschiu, cu o mașină de sămănat trifoi și cu o greblă de adunat nutrețul. După căldura cu care au fost primite vorbirile despre însoțirile de credit sătești se nădăjduiește, că bravii noștri economi din Șura-mare vor înființa în curând și un asemenea așezământ.

Nouă Reuniune economică.

În numărul trecut am împărtășit îmbucurătoarea veste, că ministrul a aprobat statutele „Reuniunii economice pentru Orăștie și jur”. Aprobarea statutelor a urmat aproape după un an dela înaintarea acelor, de oare-ce la început ministrul le-a respins pentru faptul, că în firma Reuniunii se afla și „periculosul” cuvânt „română”.

Punând la răvaș și nelegiuirea aceasta ce ni-s'a făcut prin silă de a elimina cuvântul „română” ne bucurăm, că bravii Români din Orăștie și jur în fine având statutele aprobate, în curând vor începe activitatea lor rodnică.

Despre organizația Reuniunii economice dăm — după „Gazeta” — următoarele amănunte:

Reuniunea are două secțiuni: una agricolă și alta industrială-comercială.

Secțiunea agricolă va desvolta o activitate cu specială îngrijire a intereselor poporului nostru econom, spre a-l lumina și a-l conduce la o mai rațională cultivare a pământului, a vitelor și a poamelor.

În scopul acesta Reuniunea, în puterea statutelor, va ține adunări generale când într'o comună, când într'alta, și va desvolta acolo prelegeri economice pentru popor; va înființa eventual o mică economie de model, la care țeranii se poată vedea și în praxă cum se cultivă mai rațional; și eventual va scoate o fosie pur economică, sub îngrijirea comitetului Reuniunii.

Secțiunea industrială se va ocupa cu multă îngrijire de afacerile industriei și a comerțului. Un larg și bun teren de activitate va avea această secțiune, căci atât industria, cât și comerțul au luat în orașul și jurul Orăștiei un frumos avânt.

În Orăștie de pildă, ucenici și calfe de măiestri români, sunt în ziua de azi aproape atâția, câți Unguri cu Sași la oaltă socotiți! Deci cum n'ar fi aci element de lucru, material de îngrijire și de bună educare pentru un vrednic comitet?

Ear' prin satele din jur tot mai mult neguțătorii români se ridică ca din pământ, deschizându-și dughene și strimtorind pe lipitorile satelor, pe Jidovi și pe străini. Îmbăbătarea acestora și îngrijirea de sporirea lor, are să fie asemenea o misiune și frumoasă și vrednică de laudă a secției industriale-comerciale.

Reuniunea va avea un comitet comun din 12 membri: 6 vor fi în fruntea secției agricole, 6 în a celei industriale-comerciale, cu un președinte comun în frunte.

Mai frumos și mai dătător de speranță pentru viitorul Reuniunii e, că dl Dr. Mihu, care a inițiat-o, s'a îngrijit deja de mult și de un fond al ei. De mai mulți ani de zile, institutul de credit „Ardeleana”, în fruntea căruia stă d-sa, tot la propunerea d-sale a întemeiat două fonduri de câte 500 fl., unul „pentru Reuniunea agricolă ce se va înființa”, altul „pentru Reuniunea industrială, ce se va înființa”, și an de en a dotat fondurile cu câte 100 fl. din venitul curat al băncii. Semn, că d-sa deja de mult s'a gândit la înființarea acestei nobile Reuniuni. Ear' acum, când are și statutele aprobate, și credem, că se va și inactiva în curând, Reuniunea nu începe cu nimica, ci are deja un fond frumos pentru întimpinarea trebuințelor sale.

Din traista cu povețele.

— Răspunsuri. —

Abonentului Teodor L. în Herendesi. Concurența la lucrările publice este de două feluri și anume: 1. cu vite trăgătoare, care se implinește cu boi și cai și 2. cu palma sau lucrare pedestră, care se implinește prin puterea omenească.

După fiecare vită trăgătoare se slujesc pe an două zile cu carul. Fiecare proprietar de casă, fără considerare că are una sau mai multe case, face pe an șese zile cu palma. Cei-ce locuiesc în case străine fac pe an trei zile cu palma.

Concurența la lucrările publice se poate și rescumpăra în bani. Prețul de rescumpărare îl stătoarește municipiul (comitatul) și mai în fiecare comitat este alt fel de statut în această privință.

Aceste sunt hotărârile legii cu privire la „porția drumului public”. Dacă te simțеști nedreptățit, reclamează!

Abonentului Ioan U. în Mocrea. De cincuenalul învățătorese beneficiză învățătorii numai dela 1 Octomvrie a. e.; prin urmare dela această dată 'i-se cade inv. pe fiecare lună cu a 12 parte din 50 fl. mai mult. Așadară cel-ce până atunci a avut șalar de 300 fl. și a căpătat 25 fl. pe lună, dela 1 Octomvrie a. e. trebuie să capete cu 4 fl. 16 cr. mai mult, adică 29 fl. 16 cr. sau pe pătratul din urmă al anului cu 12 fl. 49 cr. mai mult.

CRONICĂ.

O frățească înțelegere. Din comuna Turdaș (lângă Orăștie) sosește vestea unui fapt îmbucurător și vrednic de toată lauda. Românii de acolo deși împărțiți în două confesiuni trăesc în cea mai deplină înțelegere și când e vorba de progres cu drag își dau mână de ajutor, pentru-că mai ușor și mai bine să poată lucra.

Lipsindu-le până acum școala corespunzătoare Românilor greco-orientali și greco-catolici s'au învoit ca să-și edifice o școală comună și să contribuiască în proporții egale și la solvirea salariului învățătoresc.

După o muncă strigucioasă de aproape un an Românii din Turdaș și-au isprăvit edificarea frumoasei școale, pe care la 7 Noiembrie, după actul sfințirii, servit de ambii preoți locali au predat-o destinațiunii.

Era înălțător de inimi — scrie corespondentul nostru — tabloul dela sfințirea școalei. Poporul întreg îmbrăcat în haine de sărbătoare asculta cu inima plină de bucurie și cu încredere în puterile sale serviciul divin oficiat de amândoi păstorii lor sufletești: Teodor Adam (gr.-or.) și Dumitru Iancu (gr.-cat.) După serviciul divin părintele Adam a ținut o potrivită vorbire către popor, îndemnându-l să năvălească spre cultură, căreia sălășe să-și ridice și loc să-și dea în sufletul lor.

Buna înțelegere a Românilor din Turdaș e vrednică de toată lauda și mai mult vrednică este să fie pildă pentru toate comunele românești.

Iubileul vicarului Barbulovicu. Românii din Sălagiu au avut Joia trecută o înălțătoare sărbătoare, căci atunci s'au împlinit 25 de ani de când ei se află sub înțeleapta păstorire sufletească a vrednicului vicar Rvds. domn Alimpu Barbulovicu.

Dacă să-ăgenii sînt mândri de păstorul lor, și acesta mulțumit în suflet și mândru poate fi de fiii sei sufletești, pentru-că acestia îi înțeleg glasul și îi urmează sfaturile păstrându-i iubire și recunoștință pentru înțeleapta lui conducere. Sărbările aranjate din prilejul iubileului de 25 ani au o măreață dovadă a iubirei și alipirei dintre păstor și popor. După-cum vestește o telegramă din Șarmașag vrednicul vicar a primit din prilejul iubileului seu din toate părțile călduroase felicitări, ear' poporul și clerul vicariatului l-au încunjurat cu cea mai curată iubire. La serviciul divin, care a fost imposant a vorbit protopopul Papiriu Pop și Dr. Lucaciu. După serviciul divin vicarul a primit deputațiile diferitelor corporațiuni și mulțimea stimătorilor sei, care și-au talmăcit cele mai adânc simțite felicitări. La banchetul ce a urmat între alții au tostat d-nii: George Pop de Băsești, Dr. Tripou, Dr. Lucaciu, Dr. Bran și alții mulți.

Nouă școală în Blaj. La 15 Decembrie n. s'a deschis în Blaj o nouă școală: pentru învățării de industrie și comerț. Localul școalei va fi în edificiul gimnaziului. Inițiativa acestei școale, a cărei lipsă s'a simțit de mult, a luat-o consistorul în înțelegere cu primăria.

Aceasta este, mi-se pare, prima școală românească de acest fel. În micuțul Blaj sînt învățării de meserii într'un număr așa de frumos, încât nu s'ar pute crede. Și e bine, ca acești învățării să nu rămână fără instrucție, dacă vrem ca să ne creăm industrie și comerț bun.

Foc. În Vâlcele (Előpatsk) a izbucnit săptămîna trecută un foc, care a prefăcut în cenușe faimosul restaurant „Mora” unde se întimplase astă-vară atentatul contra portretului Regelui Carol. Restaurantul a fost proprietatea contelui maghiar I. Nemes. El a ars până în temelii, împreună cu tot ce era în lăuntru. Deasemenea a fost prefăcută în cenușe și casa lui Miko, unde se închiriau odăi caspeților dela băi.

Din Mănărade (lângă Blaj) primim o scrisoare mai lungă, prin care ni-se împărtășesc vești slabe despre învățătorul de acolo Nicolae Lazar. Între altele se spune că învățătorul își pierde vremea cu alte lucruri private în loc să instrueză pe copii după-cum ar trebui și la lucruri economice, la pomărit etc. La încasarea salariului seu ce o face cu ajutorul artistiei com. se poartă nepotrivit cu oamenii și îi șicanează.

Ori-cine poartă vina pentru aceste stări în comuna Mănărade, datorința tuturor Românilor — învățător și popor ar trebui să fie, ca în curînd buna înțelegere să stăpînească peste toți.

Dar bisericeii. Primim următoarele: Ziua de 2 Decembrie a. c. st. n. a fost o zi de bucurie pentru toți sudiții din monarchia noastră. Îndoită bucurie înseamnă au simțit sărmanii creștini cari constituiesc parochia filială Cisanădie. Căci tocmai în această zi onoratul domn Vasile Cora Șolimar de Vist, locuitor în Sibiu ca angajat în retragere, a donat primei biserici edificate din susnumita comună un clopot și un po licantru în valoare de 115 fl. v. a. În numele tuturor parochienilor primească onoratul donator mulțumită. Dumnezeu preamărească-l cu puterea sa, pentru-că a împodobit-o biserica. Cisanădie 30 Noiembrie v. 1898. Ioan Popovici, paroch gr.-or. în Sadu și filia Cisanădie.

Capitala falnică a Maghiarilor — Budapesta cea atrăgătoare — e în pericolul de a rămîne azi-mîne fără locuitori. După datele statistice mai noue în Budapesta se află de present 3023 locuințe goale, cari giaba își așteaptă chiriașii cari să le folosească. Curios este, că între acestea se află peste 1000 localuri de prăvălii cari stau fără chiriași. Se vede că și gheștarii jidani fug din Budapesta, căci acum nu mai au ce înșela de pe sărăciții cavaleri maghiari.

Necroloage. Primim următorul anunț funebrel: Subscriși cu inima înfrîntă de durere aducem la cunoștința tuturor consăngenilor, amicilor și cunoscuților trista și dureroasă știre, că scumpul și neuitatul fiu, frate și unchiu *Damaschin Roman*, ces. și reg. locotenent la reg. de infanterie nr. 76, după lungi și grele suferințe, în anul al 35-lea al etății și-a dat nobilul seu suflet în mâinile Creatorului în 2 Decembrie, la 5 ore dimineața în comună Adămuș, la locuința surorii sale. Rămășițele pămîntești ale scumpului defunct s'au așezat spre repausul etern în cimiterul gr.-cat. din Adămuș în 4 Decembrie, la 2 ore după amiază. Fie-i țărîna ușoară și memoria binecuvîntată. Adămuș, 2 Decembrie 1898. Nicolau Roman, preot, ca tată; Maria Bozoșan, preoteasă văduvă, ca matusă; Ioan Ioanovici, Ioan Fodorean, Alexandru Muthu, ca cumnați; Maria Roman măritată Ioanovici, Anica Roman măritată Fodorean, Elena Roman măritată Muthu, ca surori.

— Primim următoarea înștiințare: Cu durere aduc la cunoștința tuturor neamurilor, că neuitata și buna mea mamă *Teodora*

Andron n. Stoian, după un morb greu și mistuitoare dureri, împărtășită fiind cu sfînta cuminecătură, a adormit în Domnul Sămbătă, în 28 Nov. n. a. c. la orele 5 p. m., în etate de 72 de ani ai vieții sale pămîntești și 54 ani ai căsătoriei sale.

Înmormîntarea și-a făcut Luni, în 30 Nov. v. a. c. la orele 10 a. m., în cimiterul gr.-or. comun din loc.

Vecinică-i fie amintirea!

Saravale, în 28 Nov. v. 1898.

Simion Andron, inv.

A 6-a ședință literară a „Reuniunii sodalilor români din Sibiu” s'a ținut Joi, în 8 Decembrie n., fiind de față numeroși ascultători meseriași, măiestri și sodali, precum și o frumoasă cunună de doamne și domnișoare. Am văzut cu bucurie, că aceste ședințe literare, din ce în ce tot mai mulți membri, tineri meseriași, atrag la ele spre a le asculta, ceea-ce bine fac, căci multe și frumoase învățături pot trage. La orele 8^{1/2} zelosul președinte dl V. Tordășianu, sub a cărui conducere a descurs ședința de aseară, invită pe dl G. Poponea, culegător-tipograf și harnic notar al Reuniunii, să-și desfășoare prelegerea dînsului despre „arta tipografică”, cu care încă în ședința trecută s'a fost angajat. Dl Poponea, cu pricepere și la înțeles și-a împlinit datoria, spre mulțumirea tuturor, ceea-ce îl poate fi spre onoare. — Dl Ioan Pamfilie, sodal pantofar, a cetit niște frumoase anecdote populare, care au ținut în continuă voce bună pe ascultători. Dl Pamfilie a cetit foarte bine și respicat, ceea-ce arată, că dînsul pe lângă ocupațiunea de toate zilele își mai găsește timp și pentru cetit, și bine face. — A declamat apoi dl George Muțiu, culegător-tipograf, o poezie comică, strînuind mult ris între cei prezenți. Dl Muțiu s'a dovedit a fi un bun declamator. — Cu aceste sfîrșindu-se programul, dl președinte mulțumește membrilor că au luat parte în așa frumos număr și dorind ca la proxima ocaziune să fie mai mulți, încheie ședința la orele 10^{1/2} seara. Pentru ședința viitoare s'au angajat mai mulți membri, cari ne vor delecta cu prelegeri din sfera meseriei lor, cu cetiri de bucăți alese, precum și o domnișoară coristă, care va binevoi a ne declama ceva frumos.

Un membru.

Harăzi E. K. E. și Români. Faimosul „Kárpát egyesület” din Cluj, cel-ce a făcut astă-vară reclam prin broșură românească băilor ungurești, intenționează a aranja acum o expoziție demografică, firește dacă guvernul și orașul Cluj va da subvențiunea cerută. Marția trecută comisiunea, în care e și renegatul Moldovan Gergely, a ținut ședință și a hotărît, ca la expoziție să facă și o casă românească (rumén ház). În scopul acesta vor să se adreseze cu o scrisoare — Metropolitului din Blaj, Exc. Sa Dr. Mihályi, ca să iee asupra sa sarcina de a aduna obiecte pentru expoziție și a aranja casa. „M. Polgár” zice, că Dr. Szádeczky este încredințat să confereze în persoană cu Metropolitul din Blaj... Nu știm de unde atîta cutezanță din partea acestor șovinisti? Cum, cred ei, că Metropolitul din Blaj n'are alt lucru mai urgent, în aceste timpuri grele, decât să se ocupe de expoziția lor? De s'ar fi adresat la episcopul Szabó, cel cu „Dumnezeul Maghiarilor”, am mai înțelegere; dar' așa prea mare le este cutezanța.

Peste tot, domnii acestia vadă-și de Sécuii lor și nu-și bată capul cu — „rumén ház”.

Prelegeri în Săliște. Prelegerile populare în Săliște se continuă cu zel vrednic de laudă.

Duminea trecută a vorbit directorul școlilor, dl Lăpădat, despre industriași. Prelegerea a fost foarte frumoasă și instructivă. După el a ținut o prelegere interesantă zelosul medic tânăr Dr. N. Comșa vorbind despre marele și neuitatul arhiepiscop Șaguna. Astfel serata s'a prefăcut în o frumoasă sărbătoare în memoria vrednicului arhiepiscop. Dl Dr. Comșa a atins meritele lui Șaguna, a arătat cum trebuie să cinștim memoria bărbaților mari și a îndemnat pe ascultători să contribuie pentru monumentul lui Șaguna.

În privința aceasta s'a pornit în Săliște o mișcare foarte laudabilă.

Cu privire la prelegerile populare ni-se scrie, că bravii Sălișteni iau parte în masă la ele, chiar și femeile. Noi felicităm pe inițiatori pentru ideea minunată de-a lumina și pe această cale poporul. Ar fi de dorit, ca exemplul lor să aibă imitatori pretutindenea printre Români. Precum cu zelul lor național învâpăiat Săliștenii sunt de model, astfel ei ne pot servi de exemplu între altele și cu prelegerile populare.

Sfârșitul celui mai bătrân ziarist român. Ziarele din Bacurești spun următoarea tragică întâmplare:

Sunt aproape două luni de zile de când bătrânul ziarist I. Valentineanu, lipsit cu totul de mijloace și doborât de boală și de bătrânețe a fost silit să intre în spitalul Colțes, unde a fost primit în secția dlui Dr. Stoicesev.

Întrat pentru a-și căuta o boală de stomach, de care suferea de mult timp, nefericitul bătrân s'a ales în spital cu o boală de piele, o enphismă, care a mărit numărul suferințelor și necazurilor sale.

Zăpăcit de durerile acute ale boalei, chinuit vecinic de gânduri negre, gânduri cari îl muceau încă de multă vreme, bătrânul ziarist și-a pus capăt zilelor sale amărâte, astăzi noapte pe la orele 3 trăgându-și un foc de revolver, de un calibru mic, în templa dreaptă. Moartea a fost instantanee.

Cadavrul a fost ridicat pe dată din cameră sa și transportat în sala de autopsie.

Valentineanu era în vîrstă de 75 de ani. El era cel mai bătrân ziarist din capitală și sfârșitul lui tragic nu lasă decât regrete în cercurile amicilor și confrăților sei.

Hoț îndrăzneț. Contabil firmei Bischitz din Budapesta a mers alaltăieri la oficiul postal cu 2 scrisori de bani; în una erau 3000 fl. și în cealaltă 1500 fl. Când a ajuns la ușa oficiului postal un om tânăr i-a sărit înainte și lovindu-l cu un baston în cap i-a smuls scrisorile din mână și a luat-o la fugă. Polițiștii și publicul de pe stradă l-au urmărit și la câțiva pași l-au și prins. Dus la poliție hoțul a spus că se cheamă Ferdinand Zobolovski din Orovița și a voit se fure ca se postă ajunge în închisoare, unde va avea mîncarea și cuartirul necesar. De trei ani nu are ocupație, a spus apoi îndrăznețului hoț și în acest timp neavînd nici ce mîncă în continuu a căutat ocazia să se facă culpabil de închisoare. Acum în fine după-ce și-a luat curajul necesar și-a ajuns scopul dorit.

Falsificatori de vinuri pedepsiti. Se scrie din Arad, că neguțătorul de vinuri Armuth Lajos a fost pedepsit cu o lună închisoare și 1820 florini pedeapsă în bani, pentru-că în pivnițele lui s'au aflat vinuri falsificate și măiestrite.

Asemenea a fost condamnat pentru falsificare de vinuri bogatul Jidan din Cricău Bürger Márton. Dintre cele 12 specii de vinuri, ce le avea Jidanul în pivniți s'a constatat că abia 2 specii erau naturale — toate celelalte au fost falsificate. Bürger a fost pedepsit cu 1 zi închisoare și pedeapsă în bani de 175 fl. și apoi solvirea speselor avute cu analiza vinurilor la sumă de 205 fl. Supărarea Jidanului de sigur va fi mai mare că i-a destăinuit „geschäftul“, căci minimala pedeapsă pentru el nu înseamnă nimic.

A doua prelegere publică din Lugoj s'a ținut Duminecă, în 4 Decembrie c. st. n. în localitățile casinei române din loc. Prelegătorul a fost de astă-dată domnul Titu Hațeg, avocat, care în disertațiunea sa intitulată „Despre criza economică“ arată prin exemple plastice scoase din istoria popoarelor, cari au fost motorii propășirii pe terenul economic, și cari sînt cauzele, ce duc azi pe multe popoare la o totală ruină pe terenul economic. Publicul asistent, îndeosebi clasa inteligentă și-a manifestat deosebită-i plăcere față de disertația interesantă a dlui Titu Hațeg.

Fratricid — achitat. Tribunalul din Dobrița a achitat pe țeranul Károly Márton din H.-Böszörmény, care a fost tras în judecată pentru-că și-a omorît pe propriul seu frate. Faptul s'a întâmplat astfel: Fratele lui Márton era un decăzut bețiv. Tatăl seu îl admonia des. În o noapte fiul decăzut s'a dus la patul tatălui seu și a pușcat asupra lui. În urma detonărei s'a trezit Márton și auzind pe tatăl seu că strigă după ajutor a luat o seacă și a năvălit asupra atentatorului și aplicându-i câteva lovituri, la moment l-a omorît. Când a văzut apoi că și-a omorît pe propriul seu frate, singur s'a înștiințat la judecătorie, care însă acum l-a achitat pe deplin și imediat l-a eliberat din închisoarea preventivă.

Boala de vîrsat, ce a bîntuit în Făgăraș timp de șase săptămîni, dupăcum ni-se scrie a încetat acum. Jertfă acestei boale au căzut 15 vieți de copii. Mai mult sau puțin au suferit de boală 70 copii. Causa principală a lățirii îngrozitoare boale a fost, că Țigani, în cartierul cărora a izbucnit mai înainte n'au fost vaccinați. În decursul boalei în 6 au fost vaccinați cu sîla vre-o 600 persoane și aceasta a ajutat în prima linie la încetarea vîrsatului.

Manifestul Împăratului. M. Sa Monarchul nostru a adresat contelui Thun un autograf, în care mulțumește popoarelor Austriei pentru manifestațiile din ziua jubileului împăratesc și în special pentru fundațiile filantropice create de corporațiuni și singuratici în amintirea acestei zile.

„Concordia“, societate comercială pe acți în Sibiu, scopul căreia este de a dezvolta și încuraja comerțul din comunele rurale și a deștepta în popor spiritul comercial, a deschis cu ziua de 1 Decembrie a. e. a treia filială — de astă-dată în Alba-Iulia.

Direcțiunea „Concordiei“ n'a putut slege o pozițiune mai nimerită. În Alba-Iulia și împrejurul ei sînt mase compacte de Români, Munții-Apuseni în apropiere și convioși sîntem că bravii Moți vor sprigini și încuraja o întreprindere comercială de importanță „Concordiei“, bine fundată și organizată.

După-cît sîntem informați, filiala „Concordiei“ din Alba-Iulia este deocamdată întocmită numai pentru comerțul en gros, prin urmare li-se dă micilor neguțători acum oca-

siunea de a-și procura mărfurile lor dela o firmă românească și să se emancipeze de speculanții jidani.

Dorim din inimă și filiei din Alba-Iulia succese bune.

Cel mai prețios dar de Crăciun de sigur este colecția de 44 bucăți recușite de masă pregătite din argint patent american, care în urma prețului scăzut al argintului se pot cumpăra foarte ieftin dela A. Hirschberg, Viena, II., Rembrandtgasse nr. 19, unde e prima agen-tură a fabricilor unite americane de argint patent. Amănunte în inseratul ce publicăm pe pagina a opta a numărului nostru de azi.

Loc deschis. *)

Rugare către măiestrii români din Sibiu.

Am hotărît, ca cu sfârșitul anului de față să scoatem în broșură raportul despre isprăvile „Reuniunii socialilor români din Sibiu“, în care, pe lângă că se va da seamă despre lucrările mai însemnate din viața Reuniunii vom trece cu numele, cu măiestria și cu numărul casei locuinței pe fiecare măiestru român din Sibiu. Prin aceasta credem a fi folositori atât publicului, ce ar avea de lucru, cât și măiestrilor noștri.

Spre a pute face această lucrare folositoare, ne rugăm cu frățescă dragoste de toți măiestrii noștri să binevoiască a ne împărtăși sau în scris, sau și cu graiul (în localul nostru din strada Urezuului nr. 14): numele, măiestria, strada și nr. casei. De altfel ne-ar fi de mare folos a ști: de când lucrează ca măiestru cu atelier propriu, cu câte cafe și cu câți ucenici lucrează și ce fel de lucrări face. — Toate acestea ne rugăm a ni-le împărtăși până în 20 Decembrie st. n. a. c.

Din ședința comitetului „Reuniunii socialilor români din Sibiu“, ținută la 1 Decembrie n. 1898.

Victor Tordășianu, George Poponea,
președinte. notar.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta redacția nu primește răspunderea.

R Î S.

Doi învățați.

Doi învățați se certau odată între ei pentru știință. Până unul din ei, care era mai mare, zise către celalalt: Ce-mi pasă mie de tine, căci te pot băga în jep (buzunar). Cel mai mic zise: Numai atunci d-ta ai avea mai multă minte în jep, decât în cap.

Posta redacțiunii și răspunsuri.

D-Sale Sofron Stanciu și soții în Comloșul-mare. În 14 l. c. v'am răspuns și în epistolă. Intențiunea d-voastre de a înființa o reuniune de cetire (casină) este vrednică de toată lauda. Dar n'ar fi, poate, de prisos să împunnați cu casina și o reuniune de cîntări, pentru timpul când v'ar da mâna să o faceți și aceasta. Statutele în limba română și maghiară, cum și rugarea către ministru etc. le capătă ori-cine dela „Onor. comitet al Reuniunii de cetire și cîntări în Zagra“ p. u. Magyar-Nemegye (Beszterce-Naszód m.) N'are decât să le ceară, trimițînd în epistolă marce în preț de 30 cr. pentru recomandare și să se deoblige că în timp de o săptămână, după decopiere, le va trimite earăși recomandate.

De s'ar pune la cale acest lucru în cât mai multe comune de-ale noastre.

S. P. în Zagra. Adresa „Albinei“ este: București, Strada Mântuleasa Nr. 9.

Amicului în Turda. Știm că se fac abuzuri cu stipendiile și destul de rău, că preotul din Petridul-de-sus face asemenea traficuri. Deocamdată însă nu publicăm și vă sfătuim să faceți arătare la Blaj. Acesta este leacul cel mai bun contra abuzului.

Pentru redacție și editură responsabil: Andreiu Balteș. Proprietar: Pentru „Tipografia“ societate pe acțiuni: V. H. Dressnandt.

Călinarul săptămânei.

Zilele	Călinarul vechiu	Călin. nou	Soarele
	Dum. a 28-a d. Ros., gl. 3, sft. 6.	rés.	ap.
Dum.	6 † Păr. Nicolae	18 Grațian	7 57 4 3
Luni	7 Păr. Ambrosie	19 Nemesiu	7 57 4 3
Marți	8 Cuv. Patapie	20 Libdrat	7 57 4 3
Merc.	9 † Zămis. S. Anei	21 Toma Ap.	7 57 4 3
Joi	10 Mci Mina și Ermog.	22 Demetriu	7 57 4 3
Vineri	11 Cuv. Daniil Stălp.	23 Victoria	7 57 4 3
Sâmb.	12 † Păr. Spiridon	24 Adam și Ev.	7 57 4 3

Tirgurile din săptămâna viitoare după căl. vechiu.

Duminică, 6 Decembrie: Făget, Hășmaș (Hagyás-Lápos), Jibău, Ormeniș.

Luni, 7 Decembrie: Abrud, Bancfalău, Ciuc-Sân-Georgiu, Cetatea-de-baltă.

Marți, 8 Decembrie: Cernatul-inf., Huedin, Ocna-Sibiului.

Mercuri, 9 Decembrie: Agnita.

Mercuri, 9 și Joi, 10 Decembrie: Odorheiu.

Vineri, 11 Decembrie: Biertan.

Sâmbătă, 12 Decembrie: Șimleul-Sălagiului.

A apărut la
„Tipografia“, soc. pe acțiuni în Sibiiu
Cartea
Stuparilor
săteni
de
Romul Simu, învățător.

Cu mai multe ilustrațiuni în text.

Editura și proprietatea
„Reuniunii rom. de agricultură din comitatul Sibiiului“

Prețul 35 cr. plus portul postal.

Reuniunea agricolă prin edarea acestei cărți folositoare a umplut un gol adânc simțit în literatura stupăritului. Broșura este scrisă de un fruntaș învățător, stupar priceput. Ea tratează pe scurt tot de ce are trebuință un stupar. Se recomandă cu deosebire ca premii pentru școlile noastre de tot soiul.

Se vinde la

„Tipografia“,
societate pe acțiuni în Sibiiu.

„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiiu.

„Istoria Transilvaniei“
de
George Barițiu.

Monumentalul op al regretatului nostru istoric: „Părți alese din istoria Transilvaniei pe 200 ani din urmă“, se poate procura de acum

cu preț redus!

Volumul I.

broș. în loc de fl. 4.20 numai cu fl. 2.50, leg. fl. 3.30.

Volumul II.

broș. în loc de fl. 4.— numai cu fl. 2.—, leg. fl. 2.80.

Volumul III.

broș. în loc de fl. 2.80 numai cu fl. 2.—, leg. fl. 2.80.

Opul întreg:

broș. în 3 vol. în loc de fl. 11.— numai cu fl. 6.50 — șase
florini și cincizeci cr. v. a., leg. fl. 8.60.

Această carte n'ar fi iertat să lipsească din
casa nici unui bun Român.

Fabrică de săpunuri fine în Orlat.

Nu e încă destul de cunoscut, că în țeara noastră este o fabrică, fabrica chimică a domnului

[624] 37—42

Dr. H. Schielbach în Orlat,

care se ocupă cu fabricarea săpunului de toaletă și de parfumerii și produce numai marfă curată, care se poate compara cu ori-ce altă concurență. De aceea

e de mare preț

dacă p. t. publicul face o încercare și se convinge de bunătatea acestor fabricate. Săpunurile de toaletă sunt, în urma compoziției lor, foarte fine și binefacătoare pentru piele. Se pot cumpăra din cele mai multe localuri de boltă ale Sibiiului.

Pentru cei-ce se interesează e de însemnat, că la librăria „Tribunei“ este expusă pentru comerțanții din afară o colecțiune de mustre de săpunuri dela Orlat.

Doi mari Metropoliți ai Românilor
Andrieu bar. de Șaguna

și
Alexandru Sterca Șuluțiu.

— Portrete frumoase. —

Lucrate la Viena, în fototipie, fiecare separat, pe hârtie fină de carton; sunt foarte potrivite tablouri în casa fiecărui Român.

Prețul unui exemplar 23 cr.

Librăria „Tipografiei“,
soc. pe acțiuni, Sibiiu.

La „Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiiu se află de vânzare opul premiat și publicat de „Asociațiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului român“

POVEȘTI DIN POPOR

adunate de

Ioan Pop-Retegeanu.

Acest op, care se extinde pe 216 pagine, cuprinzând cele mai frumoase povești și la urmă o însemnare a provincialismelor, costă numai 50 cr. plus 10 cr. porto.

CRISĂ MARE!

New-York și Londra nu au cruțat nici continentul european și o mare fabrică de argintării s'a simțit îndemnată a desface proviziunea sa mare numai pe lângă o mică remunerațiune a puterilor de lucru. Cu executarea acestui mandat sunt eu împuternicit Expedez deci ori-și-cui obiectele următoare pe lângă simpla remunerare de fl. 6.60 și anume:

- 6 cuțite fine cu tăiș veritabil englez,
- 6 furculițe de argint patent american dintr'o bucată,
- 6 linguri de argint patent american,
- 12 lingurițe de argint patent american,
- 1 lingură pentru supă, de argint patent american,
- 1 lingură pentru lapte, de argint patent american,
- 2 păhăre pentru ouă, de argint patent american,
- 6 tave Victoria englezești,
- 2 feșnice frumoase de masă,
- 1 sită pentru ceai,
- 1 lopătică pentru zahăr pisat.

44 de bucăți la olaltă numai fl. 6.60.

Toate aceste 44 de bucăți au costat mai înainte fl. 40 și se pot căpăta acum pentru prețul minimal de fl. 6.60. Argintul patent american este un metal cu totul alb, care își păstrează culoarea timp de 25 ani pe garanță. Ca dovada cea mai bună, că inseratul acesta nu e

nici o înșelăciune

mă oblig prin aceasta în public, a retrimite banii fără nici o împedecare tuturora cărora nu le convine marfa. Nimeni se nu lase deci prilejul acesta admirabil și se-și procure splendida garnitură, care e cu deosebire acomodată ca

cadou de Crăciun și Anul-Nou

precum și pentru toate gospodăriile mai bune

Se căpăta numai la

[1964] 7—8

A. Hirschberg,

agentură principală a fabricelor americane unite de argintărie patent
Viena, II., Rembrandstrasse 19/7. — Telefon nr. 7114.

Expediția în provincă se face cu rambursă sau pe lângă anticipația sumei.

Praful necesar de curățit 10 cr.

Veritabil numai cu marca înregistrată de-alături (metal higienic).

Extras din scrisorile de recunoștință:

Stimate dle! Sunt foarte mulțumit cu garnitura. Vă rog să ma' trimiteți trei garnituri de aceste la adresa cumnatei mele br. Nyáry născ. Somogyi la Szántó.

Pilis.

Br. Iulin Nyáry.

Primind expediția sunt mulțumit. Vă rog încă de o splendidă garnitură de fl. 6.60.

Cluj.

Baronesa Bánffy.

A apărut și se află de vânzare la Librăria „Tipografa”, societate pe acțiuni în Sibiu:

Lupta pentru drept

de
Dr. Rudolf de Jhering

traducere

de
Teodor V. Păcățian.

Prețul 1 fl. v. a.

Această carte ar trebui să o citească și studieze

— **fiecare Român,**
— **luptător pentru**
— **dreptul național.**

La „Tipografa”, soc. pe acțiuni
în Sibiu se află de vânzare

„POESII”

DE

IOAN N. ROMAN.

Prețul 50 cruceri.

La „Tipografa”, societate pe acțiuni în
Sibiu, se află de vânzare:

Cea mai nouă

Carte de bucate

a
bucătăriei

române, franceze, germane și maghiare
cuprinzând rețetele cele mai bune pentru a
pregăti în modul cel mai potrivit ori-ce fel de
bucate, delicatose sau beuturi gustoase.

Se vinde cu preț scăzut (dela 2 fl.) acum
numai cu 1 fl. v. a. plus 10 cr. porto
(20 cr. recomandată.)

„CONCORDIA”

societate comercială pe acții, Sibiu.

Filială în Făgăraș en gros și detail.

Deposite en gros Căneni (România) și Alba-Iulia.

Branșa de coloniale.

Zăhar, cafele fine, delicatose de sison și brânzături de tot felul, chocoladă și cacao, ciainuri (thea) veritabile și bisquits fini, precum și pesmeți, romuri veritabile de Jamaica și Cuba cognacuri adevărate franțuzești și indigene.

— Mare deposit de vinuri naturale indigene dela 40 cr. litrul în sus. —

Vinuri veritabile de Bordeaux, Malaga, Madeira, Oporto și Xeres, champagne franțuzească adevărată precum și indigeană. Liqueruri străine și din țeară. Țuică bătrână, sligoviță, teșcovină și rachiu de trebere.

Mare deposit de făină de Bănat excelentă.

Deposit bine asortat de ape minerale.

Iere moi și proaspete. Iere roșii. Rahat de „Bellavista”. Halva. Luminări de ciară, stearină, parafină și de sêu. Singurul deposit al fabricii de luminări de stearină Moessner & Mersing din Galați (România).

Branșa de textil și manufactură.

Mare deposit și bine asortat în țesături de in și bumbac, pichet, barchent (de vară și de iarnă).

Garnituri de masă, serviete și prosoape.

Basmale veritabile de Irlanda. — Șifon, Oxford, Creton, Pânzături.

Bumbacuri de împletit, croșetat și brodat.

Lână răsucită și bircă.

Mătăsuri de cusut și brodat în colori veritabile dela Dollfus-Mieg & Co. Mülhausen i/E., cea mai renumită din lume.

Cămeși pentru bărbați și pentru turiști. Gulere, mangete și cravate.

Mare sortiment de ciorapi pentru bărbați, dame și copii.

— Prețuri-curente la cerere gratis și franco. —

[2351] 1—

Fabrică de casse.

Subscrisul îmi iau voie a face atent p. t. publicul meu la

cassele sigure de foc și spargere,

cari se fac în fabrica mea. La mine se fac casse numai din material bun și tare. De aceea rog cu deosebire on. public, care caută casse, să binevoască a fi cu atențiune în lista prețurilor la greutatea și măsura indicată pentru-ca privindu-le numai pe din-afară se nu cufunde cu alte casse ce obvin în comerț, făcute din material slab și ușor.

În fabrica mea se pregătesc (la comandă, după măsură, cu prețuri ieftine) casse și tresort — e panterate din oțel absolut imposibile de a le găuri.

Pentru biserici și comune casse după înțelegere cu plătire în rate.

Lista prețurilor gratis și franco

— Instalare de lumină Atycelen. —

Gustav Moess,
fabrică de casse în Sibiu,
strada Poplăcii-mare Nr. 8.

[480] 38—